ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

23 декабрь, сешанба 1997 йил №149 (499)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўнинчи сессияси 1997 йил 25 декабрь куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси янги биносининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 24 декабрь куни соат 14 дан соат 18 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси янги биноси мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

САВДО СОҲАСИДА МОНОПОЛИЯДАН ЧИҚАРИШНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Савдо соҳасида бозор ислоҳотларини ва монополиядан чиқариш жараёнларини чуқурлаштириш, рақобатни ривожлантириш, истеъмол бозорини тўлдиришда корхоналар ҳамда маҳаллий бошқарув идораларининг хўжалик соҳасидаги мустақиллигини янада ошириш мақсадида:

1. 1998 йилнинг 1 январидан бошлаб озиқ-овқат маҳсулотлари асосий гуруҳларини фонд йўли билан тақсимлаш тизими бекор қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки:

барча турдаги истеъмол товарларининг улгуржи харидлари мулкчилик шаклларидан қатъи назар, улгуржи ва чакана савдо корхоналари томонидан мустақил равишда, ватанимиз товар ишлаб чиқарувчилари ва маҳсулотни улгуржи етказиб берувчилар билан тўғридан-тўғри шартномалар тузган ҳолда, етказиб берувчиларни, харидорлар ва товарларни эркин танлаш принциплари асосида, шунингдек биржа ва савдо ярмаркаларида амалга ошириши лозим;

ватанимиз товар ишлаб чиқарувчиларининг ресурслари билан таъминланмаган истеъмол товарларининг импорт хариди асосан тендерларни мувофиқлаштириш ва ўтказиш Республика комиссияси томонидан ташкил қилинадиган тендерларнинг шартларига мувофиқ амалга оширилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг, «Ўзбексавдо» тизимидаги ҳудудий савдо-ишлаб чиқиш концернларининг қуйидаги таклифлари қабул қилинсин:

Ўзбекистон «Савдо» Давлат-акциядорлик уюшмаси /«Ўзбексавдо»/ни тугатиш;

Республика «Савдо тараққиёти» бирлашмаси, Республика тажриба савдо-ишлаб чиқариш «Савдо нашриёти» бирлашмаси, «Наврўз» савдо ишлаб чиқариш комплекси ва янгидан ташкил этиладиган «Гўшт-сут савдо» Давлат-акциядорлик бирлашмаси негизида Ўзбекистон «Ўзбексавдо» акциядорлик компаниясини ташкил қилиш;

мавжуд ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш концернлари негизида республика / Қорақалпоғистон Республикаси/ ва вилоятлар савдо-ишлаб чиқиш акциядорлик «Савдо» компанияларини барпо этиш.

Белгилаб қўйилсинки, ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик «Савдо» компаниялари уларнинг тизимига кирмайдиган савдо ташкилотлари билан, шу жумладан матлубот кооперацияси тизимидаги савдо ташкилотлари билан фақат шартнома асосларида ҳамкорлик қиладилар.

3. Қуйидагилар «Ўзбексавдо» акциядорлик компаниясининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳамда харид қилиш соҳасида маркетинг тадқиқотларини олиб бориш, фан-техника тараққиёти ютуқларини, савдо-сотиқни такомиллаштириш борасидаги жаҳон тажрибасини тармоққа жорий этиш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантирш қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Солиқ қўмитаси билан биргаликда истеъмол товарларини сотиш қоидаларини ишлаб чиқиш;

«Гўшт-сут савдо» тизимини совутиш хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, совутиш омборларини шартнома асосида «Ўздавзаҳира» бош бошқармасига, давлат таъминоти муассасаларига, махсус истеъмолчиларга ва ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик «Савдо» компанияларига озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш учун бериш;

савдо иншоотларини лойиҳалаш ва қуришда ягона техникавий сиёсатни юритиш, технологик савдо ускуналарини таъмирлаш, тайёрлашда тармоқ корхоналарига амалий ёрдам кўрсатиш;

савдо соҳасида реклама-ноширлик фаолиятини амалга ошириш.

4. Ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик «Савдо» компаниялари, Тошкент шаҳар Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти зиммасига қуйидаги асосий вазифаларни ҳал этиш юклансин:

аҳолининг истеъмол молларига бўлган талаб-эҳтиёжини жуда тўлиқ қондиришда, ватанимиз товар ишлаб чиқарувчиларидан, шу жумладан биржа ва ярмарка савдо тизими орқали товарларнинг танлов асосидаги улгуржи харидларини ўтказишда мулкчилик шаклларидан қатъи назар савдо корхоналарига, жумладан матлубот кооперацияси тизимидаги корхоналарга тузилган шартномалар асосида ёрдам бериш;

ўзимизда ишлаб чиқарилаётганлари ички бозор эҳтиёжларини қопламаётган товарларнинг белгиланган тартибда амалга оширилаётган улгуржи импорт харидларини мувофиклаштириш;

«Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонун ва савдо қоидалари савдо корхоналари томонидан бажарилишини таъминлаш;

мулкчилик шаклларидан қатъи назар, савдо корхоналарига реклама, товарлар етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузиш ва ишлаб чиқарувчилар билан узоқ муддатли оқилона хўжалик алоқаларини ўрнатиш, техника билан қайта жиҳозлаш, замонавий савдо-технология жараёнларини тадбиқ этиш масалаларида шартнома асосида консалтинг хизматлари кўрсатиш.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари:

ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик «Савдо» компаниялари ҳамда Тошкент шаҳар Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти зиммаларига юкланган вазифаларни ҳал этишда уларга бутуң чоралар билан ёрдам берсинлар;

мулчилик шаклларидан ва кимга бўйсунишидан қатъи назар, ватанимиз савдо тамғалари қўйилган савдо-ишлаб чиқариш фирмалари, шунингдек улгуржи-чакана савдо фирмалари тармоғини барпо этиш ва ривожлантиришга кўмаклашсинлар;

ҳудудий савдо-ишлаб чиқариш акциядорлик «Савдо» компанияларининг, Тошкент шаҳар Савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш департаменти, шунингдек минтақа ҳудудида ишлаб турган барча саноат ва савдо корхоналарининг истеъмол бозорларини тўлдириш масалаларидаги фаолияти мувофиқлаштирилишини таъминласинлар.

6. Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда ушбу Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор қабул қилсин.

7. «Ўзбекистон Республикаси Савдо вазирлигини Ўзбекистон «Савдо» давлат-акциядорлик уюшмаси / «Ўзбексавдо»/га айлантириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 5 майдаги Фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
1997 йил 19 декабрь

САМИМИЙ МИННАТДОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига

Президент жаноби олийлари,

Самимий қабул қилганингиз, иккала давлатимиз учун муҳим ва мазмунли суҳбатингиз учун Сизга чин дилдан миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсиз, шу суҳбат чоғида мамлакатингиз ва унинг олдида турган муаммолар тўғрисида кўп янгиликларни билиб олдим. «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобингизга эсдалик сифатида дастхат ёзиб берганингиз учун яна бир бор миннатдорлик билдиришга рухсат этгайсиз. Бу китобни мен ғоят жиддий таҳлилий асар, деб ҳисоблайман, чунки у фақат ўзбек халқи ҳаётида катта аҳамиятга эга бўлиб қолмай, шу билан бирга мамлакатингиз дўстлари учун ҳам муҳимдир. Фақат Ўзбекистонда кечаётган жараёнларни яхши англашга имкон берибгина қолмай, бутун минтақанинг яхлит манзарасини унинг барча муаммолари билан биргаликда акс эттиради.

Ғоят меҳмондўст мамлакатингизга ташрифимдан ўта мамнунлигимни айтишга рухсат бергайсиз. Пухта ўйлаб тузилган дастур туфайли бизга Ўзбекистон Республикасининг кўпгина юқори лавозимли шахслари билан ҳам учрашишга, шунингдек, Тошкент ва Самарқанднинг тарихий ёдгорликларини ҳамда Темурийлар тарихи давлат музейини бориб кўриш туфайли делегациямизнинг тарих ва маданият соҳасидаги билимларини бойитишга имконият яратилди.

Ўзбек халқининг тарихий ва адабий меросига тан бериб, ўзбек адабий тилининг асосчиси, ажойиб мутафаккир, шоир ва давлат арбоби Алишер Навоий ҳайкали пойига зўр мамнуният билан гул қўйдим.

Мамлакатларимиз парламентлари, умуман давлатларимиз ўртасидаги турли соҳадаги алоқалар бундан буён ҳам муваффақиятли ривожланаверади, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. Келажакда ҳам Ўзбекистон Латвия учун Марказий Осиёдаги энг муҳим ҳамкор бўлиб қолишига ишончим комил.

Ҳурмат билан,
Алфредс Чепанис,
Латвия Республикаси Саэйми раиси.

Жиззах вилоятида ташкил этилган «Қора ёнтоқ» агрофирмасининг аҳолини тухум ва парҳез гўштга бўлган эҳтиёжини қондириш йўлидаги режалари улкан.

- Шу мақсадда,-дейди агрофирма бош директори, тажрибали мутахассис Арслон Баратов,- хорижий технология ва тажрибаларни ўрганаяпмиз. Биз бу борада венгриялик ҳамкасблар билан ҳамкорлик қилаяпмиз.

Агрофирма бўйича 7 та цех тўлиғича Венгрия технологияси билан жиҳозланади. Ҳозиргача бу борадаги келишувларга эришилди. Энг муҳими бу ерга венгриялик мутахассисларнинг ўзлари ташриф буюришади ва минглаб паррандалар олиб келиниб маҳаллий шароитда парвариш қилинади.

Суратларда: агрофирмага қарашли «Сайхон» паррандачилик ҳиссадорлик жамияти жамият товуқбоқари Иззатой Искандарова раҳбари Алишер Салоҳиддинов ва бригадир Комил Эрбўтаевлар.

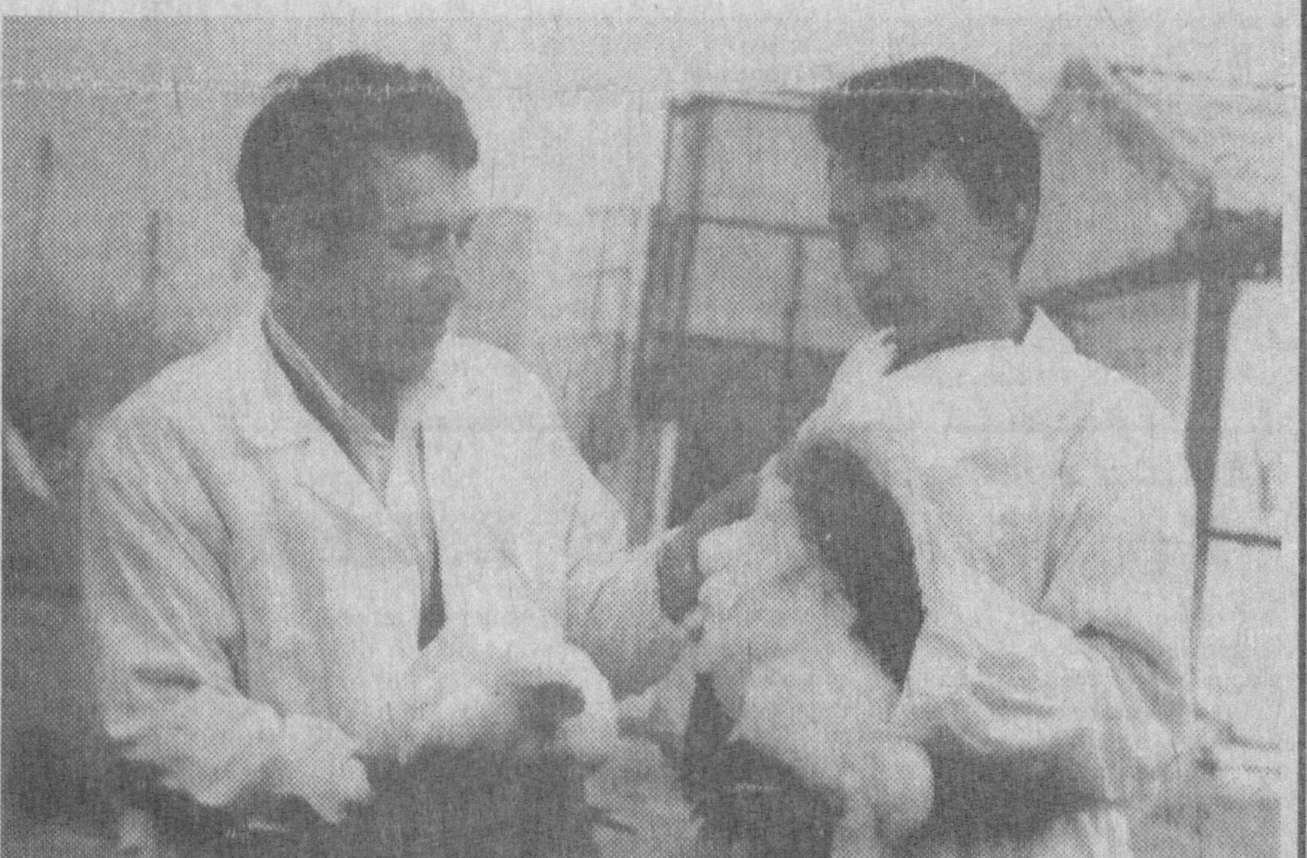

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Ўтган ҳафтада Греция шимолидаги тоғли ҳудудларда Украинага қарашли самолёт ҳалокатга учраган эди. Бу бахтсизлик оқибатида самолёт бортидаги етмиш кишининг барчаси ҳалок бўлган. Ҳалокат содир бўлган жойда яна бир бахтсиз ҳодиса рўй берди. Украин самолёти қолдиқлари орасидан марҳумларни ажратиб олиш ишларида қатнашаётган грек самолётларидан бири об-ҳавонинг ёмонлиги туфайли бошқарув мувозанатини йўқотиб қўйди. Оқибатда тоғга урилиб, қулаб тушди. Самолётдаги беш нафар учувчи ҳалок бўлган.

***

Миср пойтахти Қоҳирада ташрифда бўлган Фаластин раҳбари Ёсир Арафот Урдун дарёсининг бутун ғарбий соҳилини Исроил босқинидан халос этиш истагида эканлигини айтган. Ёсир Арафотнинг баёнот беришича, у ғарбий соҳилдан исроилликларни ҳайдаб чиқаради ва бу ерда мустақил Фаластин давлатига асос солади. Ёсир Арафот АҚШ, Россия ва Европа Иттифоқини Исроилга қарши чоралар қўллашга, Фаластиннинг озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлашга чақирди.

***

Шамоллаб қолган Россия Президенти Борис Ельцин яна беш-олти кун давлат ишига чиқа олмайди. Бу ҳақда уни даволаётган шифокорлар баёнот берганлар. Шамоллаш Россия Президентининг хаста юрагига салбий таъсир кўрсатмаган бўлса-да, шифокорлар унга январь ойида икки ҳафталик меҳнат таътили олишни маслаҳат бермоқдалар.

***

Ироқ БМТнинг қуролсизланиш бўйича махсус комиссияси раҳбари Ричард Батлерни асоссиз гап-сўзлар тарқатганликда айбламоқда. Ироқ Бош вазирининг ўринбосари Тариқ Азизнинг баёнот беришича, Ричард Батлер Бағдод оммавий қирғин қуроллари ҳақидаги маълумотларни кўрсатмаётир, деган даъволари билан Ироққа қарши ҳарбий куч ишлатиш режасига замин ҳозирламоқда. Тариқ Азиз БМТ Хавфсизлик Кенгашини бундай ҳолатни бартараф этишга чақирди. Айни вақтда, АҚШ ҳукумати Ироққа қарши ҳарбий жазо қўллаш ва бу билан махсус комиссиянинг Бағдоддаги Президент саройларини текширишига йўл очиб беришига эришиш ниятини яна бир бор тасдиқлади.

***

Жанубий Корея Президенти Ким Ен Сам келаси йилнинг февраль ойида истеъфога чиқадиган бўлди. Унинг ўрнини яқинда бўлиб ўтган сайловларда ғолиб чиққан Ким Тэ Чжун эгаллайди. Давлат тепасидан кетиш олдидан Ким Ен Сам Жанубий Кореянинг собиқ президентлари — Чон Ду Хван билан Ро Дэ Уларни амнистия қилиш тўғрисида қарор берди. Собиқ президентлар коррупция ва ватанга хиёнат қилишда айбланган эдилар. Чон Ду Хван умрининг сўнгига қадар қамоқ жазосига ҳукм қилинган, Ро Дэ У эса 17 йилга озодликдан маҳрум этилган эди.

***

Болтиқбўйи республикаси Литвада президент сайловлари бўлиб ўтди. Давлат раҳбари лавозими учун етти номзод ўртасида кураш бўлиб ўтди. Дастлабки маълумотларга қараганда, номзодлар орасидан уч киши энг кўп овоз соҳиби бўлганлар. Булар — Литванинг собиқ Бош прокурори Артурас Паулаускас, сўл партия вакили Валдас Адамкус ҳамда парламент раиси Витуатас Ландсбергислардир.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

Республика Вазирлар маҳкамасида

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Вазирлар маҳкамасида 19 декабрь куни қишлоқ ижтимоий инфратузилмасини ривожлантириш дастурини амалга ошириш бўйича Республика комиссиясининг мажлиси бўлди. Унда тегишли вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди. Мажлисни Республика Бош Вазирининг биринчи ўринбосари, шу комиссия раиси **И.Жўрабеков** бошқарди.

2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфратузилмасини ривожлантириш дастурида бу йилга мўлжалланган тадбирлар қандай бажарилаётгани тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Макроиқтисодиёт ва статистика вазирининг ўринбосари Б.Хўжаев, Халқ таълими вазири **Ж.Йўлдошев,** Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари **Б.Йўлдошев,** «Ўзагроқурилиш» бирлашмасининг раиси **О.Йўлдошев,** «Ўзжамоахўжаликқурилиш» раиси **В.Камолов,** «Ўзсувхўжаликқурилиш» концерни раиси **Р.Жуманазаров,** Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг ўринбосари **А.Нисневич,** бир қанча вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари ахборот берди.

Мажлисда Бош Вазир ўринбосари, Макроиқтисодиёт ва статистика вазири **Б.Ҳамидов** нутқ сўзлади.

Комиссия ишида Бош Вазир ўринбосарлари **А.Азизхўжаев, А.Муҳиддинов, К.Раҳимов, Р.Юнусов** иштирок этдилар.

/ЎзА/.

УЛГУРЖИ БОЗОРЛАР МУАММОЛАРИ

Вазирлар маҳкамасида хусусийлаштириш ва тадбиркорликни ривожлантириш мажмуининг мажлиси бўлди. Мажлис ишида вазирликлар ва идораларнинг, давлат мулк қўмитаси ҳудудий бошқармаларининг, республика бозор инфратузилмаси муассасаларининг раҳбарлари иштирок этди. Улгуржи бозорлар фаолияти масалалари ҳамда тадбиркорликни янада ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш учун уларнинг фаолиятини такомиллаштириш чоралари муҳокама қилинди. Мажлисни бош вазир ўринбосари, Давлат мулк қўмитасининг раиси **В.Чжен** бошқарди.

Республикамизда яхлит улгуржи бозорлар тизимини барпо этиш учун ҳуқуқий асослар тайёрланди, ташкилий шарт-шароитлар яратилди, дейилди муҳокама чоғида. Ўзбекистонда улгуржи бозорларни шакллантириш концепцияси амалга оширилмоқда, биржа савдоси ва улгуржи савдони ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилашнинг илғор усулларидан фойдаланилмоқда. Меъёрий ва услуий ҳужжатларни тайёрлашда Давлат мулк қўмитаси, Фан ва техника давлат қўмитаси, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар республика палатаси, «Ўзулгуржибиржасавдо», республика товар-хом ашё биржаси ва бошқа бозор тузилмалари иштирок этмоқда. Қўрилаётган чораларга мувофиқ равишда республикада «Карвон сарой» тусидаги улгуржи қишлоқ хўжалиги бозорлари барпо этилмоқда, чакана улгуржи савдо корхоналари ишлаб турибди, биржа ярмарка савдолари мунтазам ўтказилмоқда.

Бироқ бозор инфратузилмаси бугинлари ҳозирча маҳсулотларни, айниқса кишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сотиш борасидаги фаолиятини етарли даражада мувофиқлаштиргани йўқ, бу ҳол агросаноат мажмуи бўлинмаларининг иши сустлигини кўрсатади, деб таъкидланди мажлисда. Воситачи ташкилотлар имкониятларидан тўла фойдаланилмаяпти, ишда расмиятчиликка, бошқа нуқсонларга йўл қўйилмоқда.

Мажлисда улгуржи савдони самарали ташкил этиш, маҳсулот етиштирувчилар ва ишлаб чиқарувчилар, воситачилар, истеъмолчилар нуқтаи назарларини бир-бирига яқинлаштириш, республикамизда рақобат муҳитини вужудга келтириш ва экспорт салоҳиятини ошириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

/ЎзА/

СПАРТАКИАДА БЎЛИБ ЎТДИ

Навоий шаҳрида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши, Ўзбекистон Республикаси давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси ёшлари «Камолот» жамғармаси ҳамкорликда уюштирган республика меҳнаткашларининг Саломатлик спартакиадаси бўлиб ўтди. Республикамизнинг турли жойларидан ташриф буюрган 200 дан ортиқ спорт ихлосмандлари «Суғдиёна» спорт мажмуасида спортнинг мини- футбол, кураш, шахмат турлари, тош кўтариш, арқон тортиш ва оилавий мусобақалар бўйича баҳслашдилар.

Газетамизнинг навбатдаги сонида спартакиада таассуротлари ҳақида мухбиримизнинг шарҳини ҳавола қиламиз.

ЎЗБЕК ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Намангандаги ўзбек-турк лицейининг 10-синф ўқувчиси Нодир Ҳусаинов яқинда Туркияда ўтказилган илмий-техник тадқиқотлар танловида биринчи ўринни эгаллади. Унинг «Сув ва ҳаво ифлослигини ўлчашда оптико-электроник элементлардан фойдаланиш» мавзуидаги илмий изланишлари мутахассислар томонидан юксак баҳоланди.

Н.Ҳусаиновнинг синфдоши Шаҳриёр Турғуновнинг «Ҳар хил магнит майдонларининг асаб тизими ва ҳашоратлар ҳаракатига таъсири» номли тадқиқоти эса ушбу йўналиш бўйича 2-ўринни олишга муваффақ бўлди.

Туркия илмий-техник тадқиқотлар жамияти («ТУБИТАК») томонидан «Воқифбанк» ҳомийлигида ташкил этилган мазкур танловда Туркия ва туркий тилларда сўзлашувчи мамлакатлар вакиллари иштирок этдилар.

- Бу бизнинг биринчи ютуғимиз эмас,- дейди Намангандаги ўзбек-турк лицейи биология фани ўқитувчиси ва илмий ишлар раҳбари Юнусбек Каража - шу йил июнь ойида Истанбулда бўлиб ўтган 5-экология олимпиадасида Нодир Ҳусаинов олтин медалга, андижонлик ўқувчи Зиёвуддин Раҳматуллаев эса бронза медалига сазовор бўлган эди. Биз шунингдек, Польшада бўлиб ўтган «Нобель мукофотига биринчи босқич» халқаро олимпиадасида ҳам муваффақиятли қатнашдик. Унга 57 мамлакатдан 300 дан ортиқ лойиҳа тақдим этилган эди. Нодир ва Шаҳриёрларнинг иши юксак баҳоланиб, улар олимпиада дипломлари билан тақдирландилар.

Н.МУҲАММАДИЕВ,
«Жаҳон» АА мухбири
Анқара

хроника

Касаба уюшма ҳаёти

ИЖРОСИ ТАЪМИНЛАНМОҚДА

Абу Райҳон Беруний номли Тошкент Давлат Техника университети мамлакатимиздаги энг кекса, навқирон йирик олийгоҳлардан биридир. Университет касаба уюшма ташкилоти ҳам ўзига хос бой анъаналарга эга. Бугун ижтимоий ҳимоя борасида кўп илғор тажрибалар қўлланмоқда. Мухбиримиз БУДИР ПЎЛАТОВ университет профессор-ўқитувчилар ва ишчи-хизматчилар касаба уюшма қўмитасининг раиси, доцент ҚИЛИЧ ХУДОЙҚУЛОВГА бир неча саволлар билан мурожаат этди.

- 1997 йил жамоа шартномаси ижроси ва 1988 йил жамоа шартномасини тузиш ҳақида сўзлаб берсангиз.

- Жамоа шартномаси университет учун асосий ҳуқуқий ҳужжатлар мажмуидир. Унда профессор-ўқитувчилар ва ишчи-хизматчилар ижтимоий ҳимояси, шу жумладан, уларни соғломлаштириш, моддий ёрдам, техника хавфсизлиги ва меҳнат муҳофазаси, иш маиший шароитларини яхшилаш ва бошқа масалалар қамраб олинган.

Жамоа шартномасида шу куннинг талабидан келиб чиқиб, қатор бандлар киритилган. Масалан, 2-бобда шундай дейилади: «Штатлар қисқартирилганда ходимларни иш билан таъминлаш чоралари кўрилсин, университетда ва унинг ташқарисида бошқа ишга ўтиш истагини билдирган ходимларни янги касблар бўйича қайта тайёрлашга шарт-шароит яратилсин». Амалда ҳам шунга тўла риоя қилинмоқда. Худди шу бобда яна шундай жумла бор: «Қийин моддий аҳволга тушиб қолган, шунингдек, дори-дармон ва шунга ўхшаш зарур муҳтож бўлган университет ходимлари, аспирантларга моддий ёрдам кўрсатилсин». Шу йилнинг ўтган даври ичида 120 нафарга яқин кишига моддий ёрдам кўрсатилди. Ун бир ой ичида маъмурият томонидан ўқитувчи-профессор ва ходимларга 10 млн. сўмликдан кўпроқ моддий ёрдам ва мукофот пули берилди.

Юқорида таъкидланган ҳужжат асосида университетда узоқ йиллар меҳнат қилган ходимларнинг меҳнат таътилига ҳақ тўланадиган қўшимча кунлар белгиланган, кўп болали оналарга имтиёзлар кўзда тутилган. Хизмати кимёвий моддалар билан боғлиқ лаборатория ишчи-ходимларининг маошига 25 фоизгача қўшимча ҳақ белгиланган.

Жамоа шартномасининг «Маъмурият ва касаба уюшмаси қўмитаси зиммасига олади» бобида яхши истиқболни таъминлашга қаратилган моддаларни ўқиш мумкин. Масалан, ТошДТУ маъмурияти ўқитувчилар олдида қуйидагиларни зиммасига олади:

- меҳнат муҳофазаси меъёрларига биноан иш шароитлари яратилсин,

- ўқитувчиларнинг ўз вазифаларини муваффақиятли бажаришлари, машғулотларни юксак савияда бўлиши учун ўқув-услубий қуроллар, яхши жиҳозланган иш жойлари, зарур барча воситалар билан таъминлайди.

Албатта, ҳозирги қийин шароитда бу катта гап ва амалда унинг ижроси таъминланмоқда.

Биз тарбия олий даргоҳида ишлаймиз. Шунинг учун ҳам жамоа шартномасида болалар тарбияси, оналарга иззат-ҳурмат, фарзандлари тарбияси учун шарт-шароитлар яратиш ҳам ўз аксини топган. Чунончи, кўп болали оналарга беш кунлик иш куни белгиланган. Шунингдек, оналарга ёш фарзандлари сонига қараб меҳнат таътилига 9 кунгача пул тўланадиган таътиллар берилади.

Мазкур ҳужжатда моддий рағбатлантириш, илмий-техника, ижтимоий ривожлантириш жамғармаларини тузиш ҳам зикр этилган. Бу жамғармалар ҳозирда фаолият кўрсатмоқда ва бозор иқтисоди шароитида мустақилликни мустаҳкамлаш йилларида катта ишлар қилишга муносиб моддий ва маънавий замин бўлиб хизмат қилмоқда. Ўтган давр ичида жамоа шартномасининг изчил бажарилиши юзасидан талай ишлар бажарилди. Университет касаба уюшма қўмитаси ва унинг қуйи бўлимлари бўлган факультет ва бўлинмалар, лабораторияларда жамоа шартномасининг бажарилиши муҳокама этиб борилди. Университет қўмиталарида тадбиркорлик ва иқтисодий масалалар бўйича проректори А.Низомиддинов, илмий ишлар бўйича проректор Р.Ҳамдамовнинг ахборотлари тингланди. Қилинаётган ишлар таъкидланди. Шу билан бирга юз бераётган камчиликлар танқид қилинди ва уларни бартараф этиш йўллари кўрсатилди.

Умуман 1997 йил жамоа шартномаси ижроси ёмон бўлмади. Ҳозир биз 1998 йил жамоа шартномасини тузиш устида ишламоқдамиз. Бу борада қуйи бўғинларга йўл-йўриқлар берилган. Мақсад келгуси йил жамоа шартномасини таркиб топтиришда ўтган йил илғор тажрибаларидан унумли фойдаланиш ва янгича усул-услубларни излаб топишдир. Декабрь ойи охирида Университет бўйича 1998 йил жамоа шартномаси муҳокамасини ўтказамиз. Январь ойида эса билдирилган таклиф ва мулоҳазалар ҳисобга олинган ҳолда жамоа шартномасини қабул қилиш тадбири ўтказилади.

Келгуси йил университет «қонунлари мажмуи»га ҳозирданоқ бир қатор таклифлар, тавсиялар йиғилмоқда. Чунончи, айрим тоифалардагиларга қўшимча ҳақ белгилаш, ҳуқуқий тарбия бўйича ишлар олиб бориш, меҳнат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан янги моддалар киритишдир.

Бизнинг олийгоҳимиз билим бериш ва тарбия маскани бўлгани учун бу борада ҳам маълум таклифлар бор. Университетда кўп йиллар ёшларга билим берган ўз илмлари ва шахсий намуналари билан танилган, ҳозир ишлаётган ва пенсияга чиққан бир қатор ҳурматли ва иззат-икромга муносиб фидойилар бор. Уларга «Университет фахрийси» деган унвон бериб, қўшимча имтиёзлар белгилаш ниятимиз бор. Шу мақсадда Низом ишлаб чиқмоқчимиз. Улар билан бир қаторда маъмурият билан ҳамкорликда «Энг яхши ўқитувчи», «Энг яхши тадқиқотчи», «Энг яхши хизматчи» каби танловларни уюштирмоқчимиз.

Чет эллардаги олийгоҳлар касаба уюшмалари билан халқаро алоқалар ўрнатиш ниятимиз ҳам йўқ эмас.

Келаси йил Бурчмулладаги ўқув-тажриба майдонимиз ҳузурида дам олиш ҳудудини ташкил этиш режаларимиз бор. Бу таклиф-мулоҳазаларнинг ҳаммаси келгуси йил жамоа шартномасида ўз аксини топади.

- Суҳбатимизда олийгоҳ тарбия маскани бўлгани учун бу борада ҳам маълум таклифлар бор дедингиз. Бу яхши, лекин 1997 йилда амалий иш қандай бўлди?

-Жуда кўп ишлар. Йиғилган бадал пулларнинг катта қисмини профессор-ўқитувчилар ва ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоялашга сарфлаяпмиз. Маъмурият билан ҳамкорликда университетимизда кўп йиллар ва самарали ишлаган олимлар, академиклар хотирасига бағишлаб тадбирлар ўтказаяпмиз. Масалан, машҳур олим, академик Ҳабиб Абдуллаев таваллуд топган куннинг 85 йиллигига бағишлаб катта йиғин ўтказиб, унга устод -олим билан ёнма-ён ишлаган олимлар, ҳамкорлик қилган академикларни таклиф этдик. Академиклардан Восил Қобулов, Ҳосил Фозилов, Карим Аҳмедов, фан доктори, профессор Тулқин Шоёқубов ва бошқа олим ва фузалолар келишди. Тадбир жуда чиройли ва мазмунли қилиб уюштирилди. У ёшларни Ватанга муҳаббат, илга чанқоқлик, қийинчиликлардан қўрқмаслик, ташаббускор ва тадбиркор бўлиш руҳида ўтди. Жамоамиз бир неча кун шу воқеликнинг таъсири остида яшади.

Университетимизда ишлаган, ректорлик қилган республикамиз илмини юқори даражага кўтаришга арзигулик ҳисса қўшган ўчмас сиймолар Муҳаммад Урозбоев, Музаффар Ҳамидхонов каби машҳур олимлар хотирасига бағишлаб ҳам турли кўринишларда тадбирлар уюштирилди.

Буюк соҳибқирон Амир Темурга бағишлаб катта йиғин ўтказилди. Унда профессор Лазиз Қаюмов, заковатли режиссёр Шуҳрат Аббосов иштирок этдилар. Чўлпон таваллуд топган куннинг 100 йиллигига атаб ўтказилган анжуманимизга Ҳамза номли академик театрнинг бутун жамоаси ташриф буюргани тадбиримизнинг жуда юқори маънавий даражада ўтишига ҳисса бўлиб қўшилди.

Дарвоқе, биз Ҳамза театри жамоаси билан шартнома ҳам тузганмиз. Мазкур отахон театр қўядиган спектакллар, премьераларининг доимий фаол иштирокчисимиз. Муқимий номли театр, Ёш томошабинлар театри ва бошқа маданият масканларида ҳам тез-тез бўлиб турамиз.

Касаба уюшмаларини тарбия ўчоғи деб бекорга айтмайдилар. Биз бутун ишимизни катта тарбия даргоҳининг муносиб тарбия бўғини асоси сифатида ташкил қилиб беришга ҳаракат қилмоқдамиз. Маъмуриятимиз бу ишларимизни ҳам моддий томондан, ҳам маънавий томондан қўллаб-қувватламоқда.

-Жамоани соғломлаштириш ишлари қандай йўлга қўйилган?

- Келаси йил жамоа шартномасига Бурчмулладаги олийгоҳ тасарруфидаги ўқув-тажриба базасининг бир қисмида дам олиш масканини ташкил этишни киритмоқчи эканимизни таъкидлаган эдим. Санаторийда даволанишга муҳтож бўлганларга имтиёзли йўлланма сотиб олиб беришга ҳаракат қилаяпмиз. Бу йил 30 нафарга яқин киши санаторийда даволаниб қайтди. 7 киши дам олиш уйларида ҳордиқ чиқарди. 200 нафардан зиёд профессор-ўқитувчи ходимлар тоғ бағирларида жойлашган дам олиш ҳудудларида ҳордиқ чиқардилар, яна 200 киши санаторий-профилакторийимизда даволанишди ва дам олишди.

Жамоа аъзоларини соғломлаштириш, бўш вақтларини кўнгилли ва мазмунли уюштириш мақсадида спорт тўгараклари ташкил этилган. Турли мусобақалар, спартакиадалар ўтказиб турилади. Бу йил мини футбол, волейбол, теннис, шахмат-шашка бўйича мусобақалар уюштирилди. Бу каби мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

ПАХТАЧИНИНГ БОЙ ИМКОНИЯТЛАРИ

Кейинги йилларда бу ерда мақтовга лойиқ ишлар, ижобий ўзгаришлар жуда кўп бўлди. Ахир шахсан Президентнинг эътирофига эришмоқ осон эмас. Газетамиз пахтачиликларнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги тажрибаси ҳақида илгари ҳикоя қилганди. Бу сафар туман тадбиркорлари фаолияти билан танишишни истадик. Шу ниятда Пахтачи тумани ҳокими БЕРДИАЛИ БЕРДИМУРОДОВ ҳузурига кирдик. У бир қанча тадбиркорларнинг номларини тилга оларкан, ишлари билан танишиб хулоса чиқаришни ўзимизга ҳавола қилди. Кўпчиликнинг фикри ҳамиша ҳақ бўлишини таъкидладилар.

САРБОН АДАШМАСА...

Хусусийлаштириш ва бунда тўғри йўлдан бориш тараққиётнинг асосий устунларидан бири эканлигини кўпчилигимиз энди англаяпмиз. Афсуски, бу жараённинг дастлабки босқичларида жиддий хатоларга йўл қўйилди. Натижада айрим жайдари чорва камайиб ёки йўқ бўлиб кетди.

Ўзгаришлар Пахтачи туманидаги «Оқтепа» жамоа хўжалигига ҳам етиб келди. Бу ерда чорва фермасини хусусийлаштириш масаласи муҳокама қилинарди. Ўша вақтда даъвогарлар ҳам кўп эди. Асли ихтисоси бошқа бўлган Рамазон Давронов бу пайт хўжалик раисининг ўринбосари бўлиб ишларди. Мулкдор бўлишни хаёлига ҳам келтирмаганди. Талаш авжга чиқавергач, хўжалик ва туман раҳбарлари чорва фермаси негизида ташкил этилаётган ҳиссадорлик жамиятига раҳбарлик қилишни таклиф этишди. Меҳнат жамоаси аъзолари ҳам эътироз билдиришмади. Шундай қилиб, Рамазон Давронов тадбиркорлар сафига, ўзи учун мутлақо янги бўлган соҳага ўтди.

Аҳволни дастлабки ўрганиш чоғида унинг капалаги учди. Чунки моллар қоқсуяк, озуқа заҳираси кам эди. Маҳсулдорлик ҳақида сўз очишнинг ўзи кулгули эди. Донолар тўғри айтишганидек, «сарбон адашмаса карвон йўқолмас» экан.

Рамазон ака пухта ўйлаб, таваккал қилди. Молларнинг бир қисмини Каттақўрғон бўрдоқичилик хўжалигига семиртириш учун шартнома асосида жўнатди. Қолган молларнинг парваришини кучайтирди. Икки-уч ой ичида сут соғиб олиш миқдори эллик фоиз кўпайди.

- Аммо 1993 йилнинг якуний натижалари ҳам бизни қониқтирмасди,- дейди Р.Давронов.- Чунки ҳар бир сигирдан йил давомида соғиб олинган сут 1800-2000 килограммни ташкил этарди, холос. Шунда фермани тўлиқ хусусийлаштириш нияти пайдо бўлди. Бу мақсадга эришдик.

Энг аввало, «Ўлмас» хусусий чорва фермаси жамоаси озуқа базасини мустаҳкамлашга киришди. Бунинг учун мавжуд 85 гектар ерга экилаётган макка, беда, лавлаги ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлиги оширилди. Бир вақтнинг ўзида моллар зотини яхшилаш тадбирлари кўрилди. Натижада моллар вазни ўсиши, бузоқ олиш, сут соғиб олиш меъёрий даражага етказилди. Рентабеллик йил сайин ўсиб бормоқда. Даромад ҳам шунга яраша. «Ўлмас» хусусий чорва фермаси қишлоқдаги қаровчиси йўқ қарияларни ўз оталиғига олган. Ўтган даврда мактаблар, боғчалар ва муҳтож фуқароларга жами 255 минг сўмлик хайрия ёрдами берган.

Энг муҳими, хусусийлаштиришдан сўнг моллар бош сони камайтириб юборилди. Зоти яхшиланди. 1993 йилда битта шартли бош мол ҳисобига ўртача вазн 200 килограммга тўғри келган бўлса, бугунги кунда 400-450 килограммни ташкил этаяпти. Ҳар битта сигирдан кунига 9-12 литр сут соғиб олинаяпти. Фақат сут соғишдан келган фойда ҳисобига «Ўлмас» хусусий чорва фермаси «Тико» автомашинаси сотиб олди.

ЧИҚИТСИЗ ТЕХНОЛОГИЯ САРИ

«Деҳқонобод» жамоа хўжалигига касаба уюшмаси қўмитаси раиси бўлиб ишлаб юрган Турсунбой Асадов бир гектаргина ер олиб, 1994 йилда «Сардор-Асад» деҳқон хўжалигини ташкил этди. Шу йилиёқ маҳсулотни қайта ишлашни ривожлантириш зарурлигини англади.

- Интилишларимиз зое кетмади. 1996 йилда мева-сабзавотларни қуритадиган ускуналарни ўрнатдик,- дейди Т.Асадов.- Дастлабки маҳсулотларимизни «Самарқандулгуржибиржасавдо» ташкилоти уюштирган кўргазмада намойиш қилдик. Шу ернинг ўзидаёқ турли корхона ва фирмалар билан 60 млн. сўмлик маҳсулот етказиб бериш бўйича шартномалар тузилди. Ускуналаримиз бир кеча-кундузда 800 кг қуруқ маҳсулот чиқара олади. 1997 йилда фақат Свердлов вилояти (Россия)даги «Арго» таъминот фирмасига 1 млн.сўмликдан зиёд маҳсулот етказиб берилди.

«Сардор-Асад» деҳқон хўжалигининг қайта ишлаш тармоғини ривожлантириш бўйича иккита бизнес лойиҳаси маъқулланиб, республика «Бизнес-фонди» томонидан катта миқдорда кредит берилди. Шу ҳисобдан ускуналар олиб келиниб ўрнатилмоқда. Биринчи лойиҳа бўйича келгуси йилда бу ерда истеъмол спирти ишлаб чиқарила бошланади. Кейинчалик кичик шакар заводи қурилади. Энг муҳими, ер ажратилган, «Бизнес-фонд молиявий масалаларни ҳал этишни, Тошкентдаги «Поиск» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ускуналарини ўрнатиб беришни ўз зиммасига олган.

«Сардор-Асад» деҳқон хўжалиги биз бозорда ажратиб ташлайдиган кўпгина корхоналар рад этадиган, қисқаси, сифати стандартга мос келмайдиган маҳсулотни қайта ишламоқда. Мева-сабзавотларни қуритиб сақлаш деҳқонларнинг қадим анъаналаридан бўлиб, Пахтачида бу иш саноат асосида қайта тикланаётир.

Яна бир хулоса шуки, мева-сабзавотни қайта ишлаш, қуритиш натижасида нобудгарчилик елга совураётган миллионлаб сўм пуллар яна қайтиб хазинамизга тушаверади.

ХОРИЖНИКИДАН ҚОЛИШМАЙДИ

Пахтачи туманининг ўзида ҳам, унга қўшни Нуробод ва бошқа туманларда ҳам қўй, эчки, қорамол кўп. Дурустгина тери заҳираси бор. Нега бу ноёб маҳсулот «сув текин» четга чиқиб кетиши керак?

Тумандаги «Агросаноатэнерго» хўжаликлараро ташкилоти раҳбарлари дастлаб терини қайта ишлайдиган цех ташкил этишди. Бунинг учун Туркиядаги «Самарқанд-ЛТД» фирмаси билан 1993 йилда шартнома тузилди. Туркия ва Германиядан ускуналар келтириб ўрнатилди. Цех бир кеча-кундузда 500 та майда, 50 та катта терини ишлаш қувватига эга бўлди. Қисқаси, тайёр чарм ишлаб чиқарилиб, Бухоро ва Самарқанддаги корхоналарга жўнатила бошланди.

- Аммо ҳали асосий мақсадга етмагандик,- дейди корхона раҳбарининг ўринбосари Мўмин Худойбердиев.- Шу боис махсус тикув машиналари келтирилиб, 1996 йил августдан куртка тикиш йўлга қўйилди. Йилнинг ўтган 9 ойида 2 млн. сўмлик тайёр маҳсулот савдо ташкилотларига жўнатилди. Бу чегара эмас. Ҳали олтита тикув машинаси ишга туширилгани йўқ. Чунки хом ашё, тери етишмаяпти. Аҳолида тери кўп, афсус, биз нақд пулга сотиб ололмаймиз. Бундай сунъий тўсиқларни олиб ташлаш ҳақида ўйлаб кўриш керак.

Кейинги хулоса: олдимиздан оққан сувни қадрлашимиз, тадбиркорлар йўлидаги тўсиқларни олиб ташлашга кўмаклашишимиз жуда муҳим.

БИРЛАШГАН ЎЗАР

Ҳашар аҳиллик тимсоли, аҳиллик бор жойда эса барака бисёрдир. Шу кунларда тумандаги Шамси Назаров жамоа хўжалигида «Хумор» санаторий-профилакторийси ишга тушди. Биз ўша жойга бориб, ҳайратда қолдик. Бинонинг безалиши, пардози,жиҳозлари катта сиҳатгоҳларникидан қолишмайди. Таърифга сўз тополмай қоласан, киши.

Ҳамма ишлар ҳашар йўли билан амалга оширилган. Ҳашарда тумандаги 60 дан зиёд ташкилот қатнашди. Қисқа вақтда катта ҳажмдаги иш бажарилди. Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Пахтачи туман қўмитаси бу ишнинг ташаббускори бўлди. Меҳнат қилиш билан бирга дам олишни ҳам билиш, уни ташкил этиш ҳам улуғ вазифа. Дастлабки куниёқ сиҳатгоҳга 100 киши қабул қилинди.

Қисқаси, меҳнат кишиси қадрланган юртнинг истиқболи ҳамиша порлоқ, аҳил элнинг иқболи баланд бўлаверади.

Рустам ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.
Суратда: «Ўлмас» хусусий чорва ферма раҳбари Р. ДАВРОНОВ.

ЎЙ ҚУРИНГ, МАРҲАМАТ

«Жиззахтранс» давлат ҳиссадорлик бирлашмасида якка тартибда уй-жой қуриш учун 100 кишига ер участкалари ажратиб берилди. Бирлашманинг ҳамма автокорхоналарида тиббий бўлинмалар мунтазам ишлаб турибди. Зарур дори-дармонлар билан таъминлаб борилмоқда. Ишловчиларнинг иш ҳақлари тушумга қараб кўпайтириб борилмоқда.

Бу йил автокорхонада ишловчилардан 45 киши республикамиздаги санаторийларда, 35 киши санаторий-профилакторийларда соғлиқларини тиклаб қайтдилар.

Бирлашмага қарашли ёрдамчи хўжалик ҳисобидан шу кунгача 2000 литр сут, 400 кг гўшт ишловчиларга бозор нархидан арзон нархларда сотилди. Бирлашмада ишловчи ижтимоий ҳимояга муҳтож, кам таъминланган, кўп болали оилаларга, уруш ва меҳнат фахрийларига моддий ёрдам кўрсатиб келинмоқда. Шу кунгача уларга 500 минг сўмлик ёрдам кўрсатилганлиги фикримиз далилидир. «Жиззахтранс» бирлашмаси ва бирлашган касаба уюшма қўмитаси ўртасида тузилган жамоа шартномасида белгиланганидек, ёзги дам олиш мавсумида бирлашма ишловчиларининг 100 дан зиёд фарзандлари оромгоҳларда бепул дам олдилар.

Шунингдек, жамоа шартномасида қарилик нафақасига чиқаётган ишловчиларга шу жамоадаги узлуксиз ҳар бир иш йилига республикамизда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида бир йўла моддий ёрдам бериш белгилаб қўйилган. Жорий йилда бирлашма бўйича 12 киши нафақага чиқарилди ва уларга 98 минг 600 сўмлик бир йўла моддий ёрдам кўрсатилди.

Меҳнат фахрийлари автокорхонадан пенсияга чиққан кишилар бирлашма маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси эътиборида бўлмоқда.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ТОЛА ЭКСПОРТ ҚИЛИНАДИ

Сирдарё вилоятидаги энг кекса саноат корхоналаридан бири ҳисобланадиган Бахт пахта тозалаш ҳиссадорлик жамиятида, асосан, яқин атрофдаги туманларда етиштирилган пахта ҳосили қайта ишланади. Жорий йилда корхонада 44316 тонна пахта хом ашёсини қабул қилиб олиш режалаштирилган.

Бугунга келиб ҳиссадорлик жамиятида 1997 йил ҳосилидан 11 минг тонна пахта хом ашёси сифатли қилиб қайта ишланди. Корхонада тайёрланган толанинг 70-80 фоизини хорижий давлатларга, жумладан, Англия, Голландия ва Швецияга экспорт қилиш мўлжалланяпти.

Ҳиссадорлик жамияти жамоасининг фидокорона меҳнати сабаб корхона шу йилнинг ўтган тўққиз ойида 3 миллион сўмдан ортиқ соф фойда олишга эришди. Йил охиригача яна қўшимча равишда 5 миллион сўм соф фойда олиниши кутилмоқда.

Суратда: яқинда ишга туширилган чигитни тозалаш цехи. Б.Тўраев (ЎзА) олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 23 декабрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	51,99
1 Австрия шиллинги	6,40
1 Англия фунт стерлинги	133,09
10 Бельгия франки	21,75
1 Голландия гульдени	39,78
10 Греция драхмаси	2,84
1 Дания кронаси	11,76
1 БАА дирхами	21,71
1 АҚШ доллари	79,74
1 Миср фунти	23,49
1 Ирландия фунти	116,32
1 Исландия кронаси	1,11
10 Испания песети	5,31
100 Италия лираси	4,57
1 Канада доллари	55,64
10 Хитой юани	9,63
1 Қувайт динори	261,61
100 Ливан фунти	5,24
1 Малайзия ринггити	20,83
1 Германия маркаси	44,82
1 Норвегия кронаси	10,95
1 Польша злотийси	22,83
10 Португалия эскудоси	4,39
1 Сингапур доллари	47,65
1000 Туркия лираси	0,39
1 Финляндия маркаси	14,84
1 Франция франки	13,39
1 Швеция кронаси	10,25
1 Швейцария франки	55,53
1 ЭКЮ	88,63
10 Жанубий Корея вони	0,48
10 Япония иенаси	6,15
1000 Россия рубли	13,41
1000 Украина гривнаси	42,06
1000 Беларусь рубли	2,61
1 Эстония кронаси	5,60
1 Латвия лати	135,15
1 Литва лити	19,94
1 Қозоғистон тенгеси	1,06
1 Қирғизистон сўми	4,58

****) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.***

Касаба уюшмаларида

ҚАТЪИЙ ТАЛАБ ҚЎЙИЛСИН

«Тошкентмебель» акциянерлик жамияти ва Тошкент шаҳар очиқ турдаги акциядорлар жамиятида бир неча йилдан бери ишлаб чиқаришда шикастланишига йўл қўйилмаяпти. Республикадаги бир қатор мебель корхоналарида қўшма корхоналар тузилган, янги технологиялар, юқори ҳимоя воситаларига эга бўлган дастгоҳлар, асбоб-ускуналар ўрнатилмоқда. Шу билан бирга «Ўзбемебель» Давлат акциядорлар бирлашмасининг баъзи корхона ва ташкилотларида бу муҳим масалага етарли эътибор берилмаяпти. Айрим корхоналар жамоа шартномаларида меҳнат муҳофазаси чора-тадбирлари етарли ишлаб чиқилмаяпти. Касаба уюшма ташкилотлари томонидан қатъий талаблар қўйилмаяпти. Андижон мебель комбинатида ҳатто 1997 йил учун жамоа шартномаси тузилмаган. Кўпгина корхоналарда шамоллатиш тизимлари, кондиционерлар, калориферлар ишламайди. Дастгоҳлар ҳимоя воситаларисиз, мосламаларсиз ишлатилмоқда. Бир қатор иш жойларида шовқин, чанг-тўзон, тебранишлар ва газлашганлик микдорлари лаборатория текширувидан ўтказилмайди. Ишчи-хизматчилар махсус иш кийимлари билан таъминланмаяпти. Корхоналарда ишчи-хизматчиларни меҳнат хавфсизлиги бўйича ўқитиш ташкил этилмаяпти.

Яқинда Ўзбекистон маҳаллий мебель саноати, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитасининг раёсати бўлиб ўтди. Унда «Ўзбекмебель» Давлат акциядорлар бирлашмаси корхона ва ташкилотларида «Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодекси ва Меҳнатни муҳофаза қилиш» қонунининг бажарилиши ҳақидаги масала муҳокама этилди ва юқоридаги фикрлар таъкидланди.

Раёсатда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Б.СОЛИХОВ.

Истеъмолчи манфаати - муқаддас

АВВАЛ ҚОЙИЛ ҚИЛИНГ...

Ўзбекистон Президенти Фармонлари ҳамда Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорларидан қай бирини олиб қараманг, уларда асосий эътибор халқ манфаатларига, бозор иқтисодиёти шароитида аҳолини қўллаб-қувватлашга қаратилган. Қашқадарё вилоят давлат солиқ бошқармаси савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарини назорат қилиш бўлими бошлиғининг ўринбосари Баҳодир Эшқобилов билан қилинган суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 14 декабрдаги «Республикада савдони эркинлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» ҳамда шу йил 29 июлда қабул қилинган «Озиқ-овқат маҳсулотларининг айрим турларини сотишни тартибга солиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорларининг бажарилиши ҳақида сўз борди.

- Ана шу икки қарор савдо ташкилотлари фаолиятига албатта ижобий таъсир кўрсатди. Кўпчилик дўконларда кундалик эҳтиёж моллари кўриниб қолди. Лекин кейинчалик чамамда қарорлар ижросини назорат қилиш бироз сусайганга ўхшайди.

- Бозор иқтисодиёти қийинчиликлари учраб турган бугунги шароитда бу қарорларнинг қанчалик катта аҳамиятга эга эканлиги маълум. Айрим етишмовчиликларга қарамасдан бугунги кунда бир қатор дўконларда саккиз хил маҳсулотнинг кўпгина турлари мавжуд. Бироқ, қарорлар ижроси устида амалга оширилаётган тадбирлар ҳали мутлақо етарли эмас.

Биз назоратни сусайтирмаслик учун қўлимиздан келганча ҳаракат қилаяпмиз. Аммо, маъмурий ҳамда бошқа назорат органлари билан ҳамкорликда олиб бериладиган ишлар кутилган натижани бермаётир. Иккинчидан, савдо ташкилотларининг раҳбарлари ва хусусий дўкон эгалари қарорларнинг бажарилиши учун етарли ҳаракат қилмасдан кимлардандир мадад кутаётирлар.

Ваҳоланки, маҳсулотлар фонд бўйича вақти-вақти билан келиб турадиган замонлар алла қачон ўтиб кетган. Бугун ҳар ким ўзи учун ўзи ҳаракат қилмоғи зарур.

- Мана йил ҳам якунланаяпти. Жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида ўтказилган текширишлар самараси қандай бўлди?

- Ўтган давр мобайнида шу қарорлар ижроси бўйича мулкчиликнинг барча шаклидаги корхона ҳамда шахобчаларда 2528 бор текширув ўтказилди. Шундан 1940 ҳолатда турли қоидабузарликлар аниқланди ва айбдорлардан давлат бюджети ҳисобига 11148 минг сўм ундириб олинди. Бу борада «Ўзбексавдо» уюшмаси ҳамда «Ўзбекбирлашув» тизими савдо ходимлари ўзига хос «бellашув» ўтказмоқдалар. Юқорида тилга олинган қинғирликлардан 726 таси ана шу икки тизим ташкилотлари ҳиссасига тўғри келади. «Ўзбекбирлашув»га қарашли 383 савдо корхонаси кўздан кечирилганда 174 дўкон ва шахобчада 8 хил турдаги маҳсулот умуман йўқлиги аниқланди.

Шаҳрисабз шаҳар савдо ҳиссадорлик жамияти (раиси С.Сатторов)га қарашли 13 та дўконни кўздан кечирдик. Уларнинг бирида хўжалик совуни ёки гугуртни учратмаган бўлсак, иккинчисида ун, шакар йўқлигига дуч келдик. Дўконларнинг бирортасида ҳам ўсимлик ёғи йўқлиги бизни ҳайратга солди. Бунинг сабабларини сўраб-суриштирганимизда раҳбарлар турли баҳоналарни рўкач қилиб, ўзларини гоҳ у томонга, гоҳ бу томонга ташладилар. Аслида эса, бунга уларнинг ўзлари сабабчи эканликлари равшан бўлди. Касби туман матлубот жамияти (раиси А.Холмуродов), Ғузор туманидаги Янгикент, Гўзал (раислари А.Омонов, Р.Имомова) очиқ ҳиссадорлик жамиятларида ҳам аҳолининг ун, ёғ, шакар, гугуртга бўлган талаблари қондирилмаётир.

Касби туманидаги Чоршанби очиқ савдо ҳиссадорлик жамияти (раиси М.Бобоев)га қарашли 16 ва 19-сонли дўконларда бўлганимизда, 8 хил маҳсулот заҳиралари билан танишдик. 164 хўжаликка хизмат кўрсатадиган 16-дўконда бор-йўғи 1 кг чой, 18 дона хўжалик совуни, 16 килограмм макарон бўлса, 370 хўжаликни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлайдиган 19-дўкон омборида атиги 4 килограмм чой борлиги, шакар, ўсимлик ёғи, совун каби маҳсулотлар умуман йўқлиги равшан бўлди. Аҳвол шундай бўлатуриб, ташкилот раҳбарлари, гўё ҳамма нарсани қойиллатиб қўйгандек, «Вазирлар Маҳкамасининг қарорларини бажариш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланаяпмиз» дея оғизларини тўлдириб мақтандилар.

- Аҳоли эҳтиёжини қондиришга эътиборсизлик билан қараётган, қонда-қонунни четлаб ўтаётганлар устидан далолатнома тузиш билангина чегараниладими ёки улар қилмишларига яраша жазо олалиларми?

- Айбдорлар жазосиз қолишмайди. Қонунга хилоф иш тутганлар устидан тўпланган ҳужжатлардан 266 таси чора кўриш учун жойлардаги прокуратура, ички ишлар, суд органларига юборилди. Уларнинг 106 таси бўйича жиноий иш қўзғатилди. 90 та далолатнома шаҳар ва туман давлат солиқ инспекцияларининг ўзида қараб чиқилиб, айбдорлар 365 минг сўм миқдорида жаримага тортилдилар.

- Бозорлардаги аҳвол қандай? Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчилар масъулиятни, жавобгарликни ҳис этаяптиларми?

- Юқорида эслаганимиз иккинчи қарор қабул қилинганидан буён тўрт ой вақт ўтди. Холисона айтганда, прокуратура, ички ишлар, молия, банк ташкилотлари билан ҳамкорликда махсус режа асосида ўтказилаётган текширишлар, рейдлар самарасиз қолмаяпти.

Лекин ўз чўнтагидан бошқа нарсани ўйламаётган, қонун-қоидаларга эътибор бермай, рухсат этилмаган маҳсулотлар билан савдо қилаётган шахслар кўплаб учраб турибди.

Қарши шаҳридаги «Шоҳбекат» бозорида спиртли ичимликлар билан савдо қилаётган Петровский кўчасида яшовчи фуқаро Ш.Набиевнинг ҳужжатлари текшириб кўрилганда, у на ароқларнинг сифатини тасдиқловчи ҳужжат, на савдо қилиш учун берилган рухсатномани кўрсата олди. Ароқлар кўрикдан ўтказилганда улар истеъмолга яроқсиз деб топилди ва 408 шиша маҳсулот тўкиб ташланди. Ҳеч бир жиҳозланмаган ва рухсат этилмаган очиқ растадан савдо қилаётган фуқаро К.Қаҳҳоровдан 379 килограмм Польша республикасида тайёрланган шакар олиб қўйилди.

Ғузор шаҳридаги Навоий кўча 35-уйда яшовчи Г.Аминов туман «деҳқон бозори»да очиқ майдонда ун сотаётганда, М.Муҳаммадиева, З.Чориевалар сифат сертификатисиз ўсимлик ёғи билан савдо қилишаётганда, Тугал қишлоғида яшовчи У.Бекназарова, Г.Муҳаммадиевлар ҳеч қандай ҳужжатсиз шакар, «Истиқлол» жамоа хўжалигининг аъзоси Р.Ашуров сифат сертификати бўлмаган «Кичкинтой» болалар овқати сотишаётганда ушланиб, маҳсулотлари мусодара қилинди ва ўзлари маъмурий жавобгарликка тортилдилар.

Янги-Нишон шаҳри Муқимий кўчасида истиқомат қилаётган М.Хушвақтова Белгия давлатида ишлаб чиқарилган кунгабоқар мойининг ҳар бир шишасини 180 сўмдан пуллаётганда, А.Норқулова, А.Холтўраев, Т.Қўлдошевлар ҳам Вазирлар Маҳкамасининг 373-сонли қарори талабларига риоя этмасдан ўсимлик ёғи билан чайқовчилик қилаётганларида солиқ ходимлари томонидан ушланиб, қонунга биноан жазога тортилдилар. Косон туман солиқчилари катта ҳажмдаги ўсимлик ёғи ва болалар озуқаси билан ҳужжатсиз савдо қилаётган Ж.Зиёмиддинов, Х.Комилов, Қарши туман солиқ инспекцияси ходимлари ўсимлик ёғи, шакар сотаётган С.Каримов, Б.Зиёдуллаев, Г.Ҳалиловларни шахсий бойлик орттириш мақсадида чайқовчилик қилаётганликларида қўлга туширдилар.

Шу йилнинг кейинги тўрт ойи мобайнида қонунбузарлардан 1212 килограмм шакар, 350 килограмм ун, 494 килограмм ўсимлик ёғи, 116 килограмм болалар овқати ва бошқа маҳсулотлар мусодара этилди. 35 айбдор фуқаро 49,5 минг сўм жаримага тортилди.

Биз шаҳар ва туман бозорларининг мутасадди раҳбарларидан мутлақо норозимиз. Улар бозорлардаги аҳволдан тўла хабардор бўлганлари ҳолда, қоидабузарлар, чайқовчиларга кенг эркинлик бериб қўйибди. Уларнинг вазифаси фақат патта пули тўлашдан иборат эмас. Бозорлардаги ҳар бир ноқонуний ҳаракат учун улар ҳам масъуллар.

Иқтисодий ислоҳотлар даврида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг дардига малҳам бўлиш ҳамманинг бурчи. Шундай экан, Вазирлар Маҳкамасининг юқоридаги қарорларини бажариш ва бу йўлда изланиш, мавжуд имкониятларни ишга солиш муҳим вазифадир.

Суҳбатдош: Қ.ЭГАМБЕРДИЕВ.

Лойиҳа ва таклифлар

ТАФАККУР ТАКОМИЛИ — МАТБУОТНИНГ БОШ ОМИЛИ

Ўзбекистон республикасининг «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси матбуот саҳифаларида қизғин давом этмоқда. Мен ҳам журналист сифатида мулоҳазаларимни баён этишга жазм қилдим. Жумладан, лойиҳанинг 6-моддасидаги «Таҳририят ходими»га бағишланган жумласи қуйидаги таҳрирда беришни таклиф қиламан: **«Таҳририят ходими деганда таҳририят штатида ва айни пайтда шартнома асосида ишловчи жамоатчи, штатсиз ижодкорлар ҳам материаллар тўплаш... ҳуқуқига эгадирлар»**, 7-моддадаги «журналистлик тахминлари...» деган жумлани қуйидаги таҳрирда бериш мақбул: **«Журналист яна бир тадбиқ қилиб, фактларни таҳлил қилгандан сўнг уларни шахсий мулоҳаза тарзида эълон қилишга ҳақлидир».**

Қонун лойиҳасини синчиклаб ўқир эканман, яна баъзи мулоҳазалар билан ўртоқлашишни лозим топдим. Сўз ва унинг ифодаланиши матбуот воситалари — газета, журнал, бюллетенлар, ахборот агентликлари, ҳужжатли кино, телерадио, электрон ахборот тизими орқали кишилар онги, тафаккурини бойитади, дунёқарашини шакллантиради. Сўз ва унинг қудрати алоҳида Аллоҳ томонидан инсонга инъом қилинган олий неъмат! Бунинг тескариси бўлиши мумкин ҳам эмас. Сўз орқали шахс фикрлайди, ўз мантиқи ила ўз мафкурасини баён қилади, ўз дунёқарашини намоён этади. «Фикр равшанлиги ва ифода аниқлиги одатда бирга келади», деб қайд қилган эди В.Шекспир. Бу ўринда уни амалга ошириш матбуот воситаларига юклатилади.

Дарвоқе, нега ҳамон матбуот воситаларини оммавий ахборот воситалари деб атаяпмиз? Ваҳоланки, рус тилида, Россияда бу атама маъқул ва мақбулдир. Бироқ, биз учун онгимизга ўтирмайди, жамоат аҳли сунъий қабул қилади?!

Матбуот — умумий ва тўғри атама. Қудратли ва таъсирчан сўз орқали ҳосил бўладиган мафкурани фақат матбуот воситалари ёрдамида ифода қиламиз. Матбуот шундай муқаддас ва азиз кучқувватки, бугунги Ўзбекистондаги унинг фаол воситалари - кўп нусхали, туман, вилоят ва республика газеталари, журналлари, агентликлари, бюллетенлар, телерадио кўрсатувлари ва эшиттиришлари орқали Президентимиз Ислом Каримов фармонлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ва фармойишлари, олимлар, ёзувчи-шоирлар чиқишлари, муштарий фикри-тафаккури халққа, оммага етказилади, уларнинг ҳуқуқий демократик жамият қуриш учун қатъий ва барқарор мафкурасини шакллантиради, деб ишонч билан айта оламан. Демак, халққа, оммага матбуот воситалари орқали тафаккур, мафкура асослари, тамойиллари етказилади.

Юзлаб, минглаб янгиликлар - ахборот тизимини ташкил этади. Ахборот, демак янгиликлар, воқеа-ҳодисалар мажмуи, яъни матбуотнинг фаол ҳозиржавоб даракчиси, унинг бир бўлаги. Шунинг учун ҳам бугунги атама - оммавий ахборот воситалари эмас, матбуот воситалари деб юритилиши айни муддао бўларди, деб ўйлайман.

Матбуотнинг энг фаол воситаси газета ҳисобланади. Тўғри, телекўрсатувлар газеталарни ҳозиржавобликда анча чеклаб қўйгандай туюлади, лекин бари бир умумдавлат, умумхалқ аҳамиятига молик ҳужжатлар, расмий маълумотлар, Президент Фармонлари, ҳукумат фармойиши-ю, қарорлари «Халқ сўзи», «Народное слово», «Ўзбекистон овози», «Ишонч», «Правда Востока»да чоп қилиниши орқали аҳолига расман етказилади. Муштарий ўзи севган газетасини ўқийди, энг муҳим воқеа-ҳодисалардан огоҳ бўлади, истиқбол келажагини белгилайди. Машҳур файласуф тарихчи Г.В.Бичер «газеталар бутун халқнинг ўқитувчиларидир», деганда бу - фаол матбуот воситасининг омма ўртасида катта таъсири ҳамда тарбиявий аҳамияти борлигини таъкидлаган.

Шу маънода малакали мутахассис кадрлар тайёрлаш масаласи хусусида тўхталишни ҳам жоиз деб ўйлайман. Журналистлар эшалонини тайёрлайдиган, қайта малакасини оширадиган ягона, кучли Журналистика институтини очиш керак, деб ўйлайман. Унинг камида уч-тўрт йўналишда: матбуот, ноширлик ва полиграфия соҳалари, социология, ҳуқуқий, халқаро йўналишлари - ҳозирги замон талабидан келиб чиқадиган факультетлар бўлиши керак.

Умуман, матбуот ходимлари бугуннинг, ўтиш даврининг фаол ижодкорлари сифатида шаклланишида «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонуннинг қабул қилиниши — замон талаби, истиқболимиз йўлчи юлдузидир.

Каримжон НОРМАТОВ,
тарих фанлари доктори, профессор

Юрист маслаҳатхонаси

МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИ: ИШ БЕРУВЧИНИНГ МАСЪУЛИЯТИ

Ишда нималар бўлмайди дейсиз. Гоҳида маъмурият кўра-била туриб, меҳнат қонунчилигига зид қарорлар қабул қилади, ишчини уни бажаришга мажбур этади. Гоҳида меҳнат қонунларидан чекиниш, меҳнат шартномасининг гоҳ у, гоҳ бу томонига муайян зиён етиш ҳоллари учрайди. Шундай ҳолат юз берганида меҳнат шартномаси, томонларнинг моддий масъулияти масаласи қандай ҳал этилди? Шулар тўғрисида тушунча берсангиз.

У. Каримов, Ангрен.

— Маълумки, бозор муносабатлари шарт-шароитлари меҳнат тушунчасининг моҳиятини ҳам ўзгартириб юборди. Эндиликда меҳнат бозор ҳосиласига айланди.

Меҳнатнинг айни шундай тушунилишига мувофиқ равишда ходим билан иш берувчи ўртасидаги муносабат, бинобарин меҳнат шартномаси томонларининг масъулияти ҳам ўзгармоқда.

Эндиликда Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодекси меҳнат шартномаси томонларининг ҳам ходимга, ҳам иш берувчига нисбатан тенг даражадаги жавобгарлигини кўзда тутади.

Бундан ташқари Меҳнат Кодексининг 185-моддаси билан меҳнат шартномаси томонларга, уларнинг хоҳишига биноан, ўз ички ҳужжатлари орқали ҳам иш берувчига, ҳам ходимга дахлдор қўшимча моддий жавобгарликни белгилаб қўйиш ҳуқуқи берилади. Лекин бу ҳолда иш берувчининг ходим олдидаги шартномавий мажбурияти қонунчиликда кўзда тутилганидан паст даражада, ходимнинг иш берувчи олдидаги мажбурияти эса юқори даражада бўлмаслиги талаб қилинади.

Энди иш берувчи қандай нуқсонларга йўл қўйганида қандай даражада масъулиятли бўлиши хусусида фикр юритамиз. Меҳнат Кодексининг 187-моддасида ходимга етказилган зарарни тўла ҳажмда тўлашдан иборат моддий жавобгарлик иш берувчига юклатилади.

Етказилган моддий зарар сифатида: ишга қабул қилинишдан ноқонуний бош тортиш; меҳнат шартномасини ноқонуний тугатиш ёки ходимни бошқа ишга ноқонуний ўтказиш ва шу ишлар бўйича меҳнат келишмовчиликларини қараб чиқиш юзасидан берилган қарорларни ўз вақтида бажармаслик; меҳнат дафтарчасини беришнинг кечикиши; ҳар қандай воситаларни қўллаб, ходимнинг нуфузига путур етказувчи асоссиз маълумотларни тарқатиш кабилар тушунилади.

Ишга қабул қилишдан бош тортиш ноқонуний деб эътироф этиладиган ҳолатлар 78-моддада келтирилган. Уларни уч гуруҳга ажратиш мумкин:

Биринчи гуруҳ — ишга қабул қилиш чоғида ишга кирувчи ходимга нисбатан камситишга йўл қўйилган ҳолатларни ўз ичига олади. Бу камситишлар ишга қабул қилиш чоғида жинси, ирқи, миллати, тили, ижтимоий келиб чиқиши, мулкий ёки мансаб даражаси, динга муносабати, эътиқоди, жамоат бирлашмаларига мансублиги, шунингдек, ходимларнинг ишчанлик фазилатлари ва меҳнат натижалари билан боғлиқ бўлмаган бошқа ҳолатларни (6-модда) ўз ичига олади;

Иккинчи гуруҳга, ишга қабул қилиш чоғида ижтимоий муҳофазага ўта муҳтож шахсларга берилган рад жавоби киради.

Масалан, Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолининг иш билан бандлиги тўғрисида»ги Қонуни иш берувчи меҳнат бўйича маҳаллий идора белгилаган квота ҳисобига ишга жойлаштириш учун йўллаган шахсларни қабул қилишни рад этишга ҳақли эмаслигини кўзда тутади. Ногиронлар, балоғат ёшига етмаган ва бошқа айрим ходимлар (ўн тўрт ёшгача бўлган, болали ва ногирон болалари бўлган ёлғиз ва кўп болали оналар) умум-таълим мактаблари, ўқув юртларини битирган ёшлар шундай шахслар ҳисобланади.

224-моддага биноан ҳомиладорлиги ёки ёш болалари борлиги туфайли аёлларни ишга қабул қилмаслик таъқиқланади.

Ходимларнинг ваколатли идораларининг сайлаб қўйиладиган лавозимларида ваколат муддати тугаб, вазифасидан бўшаган собиқ ходимни илгариги вазифасига (ишига), бундай вазифа бўлмаган тақдирда — унга тенг иш беришдан бош тортиш ҳолати ҳам шу гуруҳга киради; (25-модда)

Ва ниҳоят, учинчи гуруҳ иш берувчининг ўзи ишга жойлаштириш юзасидан мажбурият олган шахсларни ишга қабул қилишдан ноқонуний бош тортиш ҳолатини ўз ичига олади. Чунончи, иш берувчи ўз корхонасида ишга таклиф қилган шахс билан меҳнат шартномаси тузишни рад этиш ҳуқуқига эга эмас. Масалан, бундай таклифни иш берувчининг ходимга ишга таклиф қилиб берган хати тасдиқлаши мумкин.

Шуни эслатиш жоизки, иш берувчи томонидан юқорида йўл қўйилган қонун бузилиши ҳолатлари унинг учун ходимга етказилган зарар миқдорининг тўла ҳажмдаги жавобгарлигини келтириб чиқаради.

Меҳнат Кодексининг 18-моддасида иш берувчига ходимга етказилган маънавий зарар (жисмоний ёки маънавий тазйиқлар) учун пул ёки бошқа моддий шаклдаги тўлов юкланади. Маънавий зарарнинг миқдори иш берувчи билан ходим ўртасидаги меҳнат вазифасини ўташ чоғида ўлими юз берганида эса, иш берувчи билан нобуд бўлган ходимнинг оила аъзолари ўртасидаги битишувга биноан белгиланади. Маънавий зарарни қоплаш юзасидан баҳс келиб чиққан тақдирда бу масала судда кўриб чиқилади.

Ходим саломатлигига етказилган зиён ёки унинг ўлими билан боғлиқ зарар жисмоний азоб-уқубат ҳисобланади. Бундай ҳолларда қонунчилик Меҳнат Кодексининг 194-моддасида бир йўла тўланадиган нафақанинг энг кам миқдорини кўзда тутган. Биринчи ҳолатда бундай тўлов ҳажми зарар кўрган ходимнинг йиллик иш ҳақидан, иккинчи ҳолатда эса ҳалок бўлган ходимнинг олти йиллик иш ҳақидан кам бўлмаслиги керак.

Бир йўла тўланадиган нафақадан ташқари меҳнат жароҳати олган ходимга иш берувчи врачлик меҳнат эксперти комиссияси томонидан белгиланадиган меҳнатга касбий лаёқатнинг йўқотиш даражасига мос равишда ўртача ойлик иш ҳақига фоизлар миқдорида ой сайин тўлов тўлаб боради.

Бу ҳолда товон тўловларини белгилаш чоғида ходимнинг иш ҳақи, стипендияси, нафақаси ва бошқа даромадлари ҳисобга олинмайди. Айни пайтда жабрланганлар — меҳнат жароҳати бўйича ногиронларга етказилган зарар учун товон тўловлари миқдори қонун билан белгиланган энг кам иш ҳақининг 50 фоизидан кам бўлмаслиги керак.

Шунингдек, қонун чиқарувчи томонидан саломатликка етказилган зарар туфайли қўшимча харажатларни қоплаш кўзда тутилган. Врачларнинг тавсиялари билан зарар кўрган ходимлар харид қилиб оладиган дори-дармонлар, комиссия белгилаган ортопедия ёрдами ва бошқалар учун харажатлар шулар жумласидандир.

О. СЕМКО,
Ўзбекистон Касаба Уюшмалари Федерацияси Кенгашининг меҳнат ҳуқуқий нозири.

Ҳуқуқий саҳифа

Ҳуқуқшунос ҳузурида

КОНСТИТУЦИЯ ВА СУД ҲОКИМИЯТИ

Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принципига асосланади.

Қонун чиқарувчи ҳокимият Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан, ижроия ҳокимияти эса Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси томонидан амалга оширилади. Суд ҳокимияти Конституциявий суд, Олий суд ва Олий хўжалик суди томонидан амалга оширилиб, улар биргаликда Ўзбекистоннинг ягона суд тизимини ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди:

қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятларнинг ҳужжатлари Конституцияга қанчалик мослигига доир ишларни кўрадиган суд ҳокимияти органидир.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди эса фуқаролик, жиноий ва маъмурий судлов ишларини юргизиш борасида суд ҳокимиятининг олий органи ҳисобланади.

Мулкчиликнинг турли шаклларига асосланган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ўртасидаги, шунингдек, тадбиркорлар ўртасидаги, иқтисодиёт соҳасида ва уни бошқариш жараёнида вужудга келадиган хўжалик низоларини ҳал этиш Олий хўжалик суди ва хўжалик судлари томонидан уларнинг ваколатлари доирасида амалга оширилади.

Бу қоидалар Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 109-111-моддаларида кўрсатилган.

Суд ҳокимияти ҳам давлат аппаратининг қонун чиқарувчи ва ижро ҳокимиятлари сингари биринчи навбатда халқ манфаатларини кўзлаган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ҳамда Конституциямиз асосида қабул қилинган бошқа қонунларга бўйсуниб, ўз ваколатларини амалга оширади. Чунки Ўзбекистон Республикасининг «Судлар тўғрисида»ги Қонунининг 4-моддасида кўрсатилишича, Ўзбекистон Республикаси суднинг фаолияти Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошқа қонунларда ҳамда Инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро ҳужжатларда эълон қилинган фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонун билан қўриқланадиган манфаатларига риоя этилишини кафолатлашга қаратилган.

Шуни таъкидлаш жоизки, Президентимиз И.Каримов биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқида «Халқ судни фақат одамларни қоралайдиган, жазолайдиган орган деб эмас, аксинча, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ва манфаатларини ҳимоя қиладиган орган деб билиши керак» деган эди. Албатта, ҳар қандай оддий фуқаро Республикамизнинг Конституцияси билан кафолатлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликларни билмай туриб суд ҳокимиятини фақатгина жазолайдиган орган деган тушунчадан холи бўлаолмайди. Ҳар бир шахс ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қила олишини, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг ғайриқонуний ҳатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқига эга эканлигини яхши билиши керак.

Суднинг фаолияти ижтимоий адолатни, тинчлик ва тотувликни таъминлашга, ҳуқуқий тартиб ва қонунийликни барча чоралар билан мустаҳкамлашга қаратилгандир.

Дарҳақиқат, Президентимиз нутқида билдирилган мулоҳазалар далили сифатида Республикамизда Олий Мажлис томонидан суд ҳокимиятининг асосий хизматига доир фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлайдиган қатор қонунлар қабул қилинмоқда. Шулар жумласидан биринчи навбатда «Фуқаролик», «Жиноят» ва «Жиноят-процессуал кодекс»ларининг қабул қилиниши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Уларнинг изчил ҳаётга тадбиқ этилиши Республикамиз суд органларининг фаолиятини янада мустаҳкамламоқда.

1997 йил инсон манфаатлари йилидир. Суд ҳокимиятининг ҳам асосий вазифаларидан бири инсон, шахс манфаатларини ҳимоя қилиб, уни қонун даражасига кўтариб мустаҳкамлашдан иборатдир. Шу маънода ҳам фуқаролик, жиноят ва жиноят-процессуал кодекслари аҳамияти ниҳоятда каттадир. «Фуқаролик кодекси»нинг 1-моддасида таъкидланганидек, «Фуқаролик қонун ҳужжатлари улар томонидан тартибга солинадиган муносабатлар иштирокчиларининг тенглигини эътироф этишга, мулкнинг дахлсизлигига, шартноманинг эркинлигига, хусусий ишларга бирон-бир кишининг ўзбошимчалик билан аралашишига йўл қўйилмаслигига, фуқаролик ҳуқуқларининг тўсқинликсиз амалга оширилишини, бузилган ҳуқуқлар тикланишини, уларнинг суд орқали ҳимоя қилинишини таъминлаш зарурлигига асосланади» деб ёзилган.

«Жиноят кодекси»нинг асосий вазифалари эса шахсни, унинг ҳуқуқ ва эркинликларини, мулкни, табиий муҳитни, тинчликни, инсоният хавфсизлигини жиноий тажовузлардан қўриқлаш, шунингдек жиноятларнинг олдини олиш, фуқароларни республика Конституцияси ва қонунларига риоя қилиш руҳида тарбиялашдан иборатдир. Бу ҳолат қонуннинг 2-моддасида кўрсатилган.

Конституциямизнинг 43-моддасига асосан Давлатимиз томонидан фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуқлари ва эркинликлари таъминланади.

Бироқ давлат фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш вазифаларини ўзининг турли органларига юклайди.

Масалан: Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисидаги Қонуннинг 25-моддасида ҳокимнинг ваколатларига фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, муҳофаза қилиш вазифалари юкланган бўлса, шундай вазифалар суд ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга ҳам юклатилган.

Ушбу қонуннинг 28-моддасида эса, ҳоким қабул қилган ва чиқарган ҳужжатлар устидан фуқаролар, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар судга шикоят қилишлари мумкин эканлиги ҳам баён қилинган. Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг Ер тўғрисидаги Қонунининг 14-моддасида Маҳаллий ҳокимият органларининг фуқароларга тегишли ерини олиб қўйиш ҳақидаги қарори устидан, агар улар рози бўлмаган тақдирда, судга шикоят қилиши мумкин эканлиги кўрсатилган.

Шунга ўхшаш мисоллардан масалан, Ўзбекистон Республикасининг «Корхоналар тўғрисида»ги, «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги, «Референдум тўғрисида»ги ҳамда «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги ва ҳоказо қонунларни ҳам келтириб ўтса бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 25-моддасида ҳар ким эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эга, дейилган.

Ҳеч қандай шахс қонунга асосланмаган ҳолда ҳибсга олиниши ёки қамоқда сақланиши мумкин эмас. Жиноят қилган ҳар бир шахс ўз ишининг судда қонуний тартибда, ошкора кўриб чиқилишини, унинг айби исботланмагунча уни айбдор, деб ҳисобламасликни талаб қилиш ҳуқуқларига эгадир.

Судда айбланаётган шахс ўз ҳуқуқини ўзи ёки адвокатлар орқали ҳам ҳимоя қила олиши мумкин. Демак, фуқароларнинг ўзини-ўзи ҳимоя қилиши учун барча ҳуқуқлари кафолатланади.

Г.ПИРЖОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг судьяси

ҲАҚИҚАТ ҚАРОРИ

Ангрен шаҳар ҳокимининг қарори билан бизнинг Грум маҳалламизга кираверишдаги 0,14 гектар ер маҳалламиз фуқаролар йиғинига бириктирилди. Амалдаги қонунчиликка биноан фуқаролар йиғини умумий фойдаланиш учун ажратилган ер майдонлари бўйича ер солиғи тўлашдан озод этилди. Ана шу ер фуқаролар йиғини томонидан шартнома асосида менга берилгач, бу ерда «Грум-бозор» кичик хусусий корхонаси ташкил этдик. Шаҳар ҳокимининг 1995 йил 3 апрелдаги 155-сонли қарори билан ташкил этилган кичик корхона фаолиятидаги хизматлар йирик ва майда молларни, ем-хашак сотишни уюштириш, умумий овқатланиш нуқталарини очиш кабилардан иборат эди. «Грум-бозор» ўз даромадидан 10фоизини маҳалла фуқаролар йиғини ҳисобига хайрия мақсадларида ишлатиш учун ўтказишни зиммасига олган. Байрамларни нишонлаш, қабристон, маҳалла кўчаларини ободонлаштириш, ариқ-зовурларни тозалаш, маҳалладаги ночор ва кам даромад оилаларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатишда ҳам корхонамизнинг хизматлари беқиёсдир.

1996 йил кузда Ангрен шаҳар давлат солиқ инспекцияси томонидан текшириш ўтказилди. Улар корхонадан жарима ундириш ҳақида қарор чиқаришди. Инспекциянинг 1996 йил 27-28 ноябридаги қарорларига мувофиқ биз, яъни кичик корхона раҳбари ва бош ҳисобчи О.В.Мальцевалардан 800 сўмдан, корхонамиз ҳисобидан 22479 сўм давлат фойдасига ундирилди. Лекин биз ушбу ҳаракатларни қонунга хилоф деб баҳолаймиз. Чунки Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 5 мартдаги «Бозорларнинг фаолиятини ташкил этишни ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонида «Бозорларнинг савдо харид фаолиятини юритишдан олинадиган даромадлари умумдавлат ва маҳаллий солиқлардан 5 йил мобайнида озод қилинади», дейилади.

Ангрен шаҳар солиқ инспекцияси томонидан ундирилган жарима қонунга хилоф эканлиги ҳақида дастлаб шаҳар прокуратурасига, сўнг шаҳар судига мурожаат қилдик. Ангрен шаҳар суди 1996 йилнинг 13 мартида қарор чиқариб, бу масалага Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари асосида ёндошиб, уни ижобий ҳал этди. Ушбу қарорни Тошкент вилояти судининг фуқаролик ишлари бўйича судлов коллегияси ҳам тўғри деб топиб, 1996 йилнинг 9 апрелида «1996 йил 13 мартдаги Ангрен шаҳар судининг қарори ўзгаришсиз қолдирилсин ва Ангрен шаҳар давлат солиқ инспекциясининг 1996 йил 28 ноябрь қарори ҳақиқий эмас деб топилсин», деб ажрим чиқарди.

Бизни ғоят қувонтирган нарса шу бўлдики, Ангрен шаҳар суди ҳамда Тошкент вилояти суди фуқаролик ишлари бўйича шуғулланувчи юристлари масалани ҳал этишга жиддий ёндошиб, қонун — фуқаро учун ҳам, мансабдор шахс учун ҳам баробар эканлигини амалда кўрсатишди. Ҳа, ҳар бир фуқаро одил суд ҳокимияти борлигини, қонун - мустақил юртимиз таянчи эканлигини дилдан ҳис этар экан, ҳуқуқий давлат қуриш йўлида қўйилган пойдеворимиз янада мустаҳкамланиб бораверади.

Шу ўринда бир таклиф: «Ишонч» газетасида ҳуқуқий саҳифа ташкил этилганлиги бизни ғоят қувонтирди. Унда берилаётган мақолалар орамизда учраётган қонунбузарларга қарши курашишда бизга дастуриламал бўляпти. Биз янги 1998 йилда ҳам таҳририят ходимлари ушбу саҳифа орқали фуқароларнинг ҳуқуқий билимсавияларини ошиб боришида катта ҳисса қўшадилар деган ниятдамиз.

Холхўжа ЮНУСОВ,
Ангрен шаҳри

БИЛИМЛАР СИНОВИ

Ҳуқуқий давлатнинг пойдевори мактаб остонасидан бошланади. Бунинг исботи - жойлардаги мактабларда, билим ўчоқларида ўтказилаётган ҳуқуқий билимлар бўйича беллашув-танловларнинг ташкил этилаётганлигидир.

Яқинда Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги 105-мактабнинг «Келажак» ва Мирзо Улуғбек туманидаги 121-мактабнинг «Адолат» гуруҳлари ўртасида ҳуқуқий билимлар беллашуви бўлиб ўтди. Бу беллашувга ҳайъат аъзолари сифатида ҳуқуқий идоралар вакилларидан танлов ҳайъати тайинланди.

Беллашув шартли равишда тўрт босқичдан ташкил топди.

Биз у ёки бу гуруҳ ғолиб келди, дейишдан йироқмиз. Чунки ушбу тадбирни маълум қилишдан мақсад- XXI аср бўсағасида турган ёшларимиз — келажак эгаларининг ҳуқуқий билимларини мустаҳкамлашдан иборатдир.

Бу эса халқимизнинг ҳуқуқий билимлари ҳамда маданиятини юксалтиришга туртки бўлади.

Дилноза РАҲМАТОВА

Биздан сўрабсиз...

Саволларга ҳуқуқшунос А.Муродов жавоб беради

Яқинда ишхонамиздан менга мукофот пули берилди. Лекин шу мукофот пулидан ҳам даромад солиғи ушлаб қолишди. Шу тўғрими?

Севара ОЛИМОВА,
Жиззах вилояти.

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги солиқ қонунчилигига биноан фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ёки унинг ташқарисида ҳам пул ҳамда натура шаклида олган даромадлари (шу жумладан, мукофот пулидан ҳам) солиқ ундирилади.

* * *

Касбим ўқитувчи. Яқинда малака ошириш мақсадида вилоят малака ошириш институтида ўқидим. Лекин йўлланма харажатларини тўлаш пайсалга солиняпти. Маслаҳат беринг.

М.БОБОШЕРОВА,
Шўрчи тумани.

Бунинг учун сиз вилоят маориф бошқармасига мурожаат қилинг. Агар улар ҳам тегишли чора қўлламасалар, зарур ҳужжат ва фактлар билан судга мурожаат қилишингиз мумкин.

* * *

Ишлаётган, яъни ҳали декрет таътилига чиқишга муддати бор аёлларга ишхона томонидан енгилликлар яратиладими?

Зуҳра ШЕРАЛИЕВА,
Тошкент шаҳри.

Корхоналарда, муассасаларда, хўжаликларда, борингки, ҳар бир ишхонада меҳнат қилаётган ҳомиладор аёлларга тиббий хулосага кўра улар енгилроқ ишга (вақтинча) ўтказилади ёки хизмат кўрсатиш нормалари камайтирилади.

* * *

Мен бир ишхонада муқим ишлаб, узлуксиз беш йил меҳнат таътилига чиқмаганман. Чунки ишхонамдаги шарт-шароитларга қараб иш тутганман. Ўтган давр меҳнат таътиллари учун менга ҳақ тўланадими?

Мансур МАЖИДОВ,
Чиноз тумани

Меҳнат шартномаси бекор қилинган вақтда фойдаланилмаган таътиллар учун ишхонангиз томонидан сизга товон пули тўланади.

* * *

Вояга етмаган ишчи-ходимлар учун иш вақти қай тарзда белгиланади?

Н.САИДХЎЖАЕВА,
Навоий вилояти.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексига мувофиқ 18 га тўлмаган шахслар учун қисқартирилган иш вақти муддати белгиланган бўлиб, бу меҳнат кодексининг 242-моддасида қуйидагича ифодаланган:

«16 дан 18 ёшгача бўлган ходимларга иш вақтининг муддати ҳафтасига 36 соатдан, 15 дан 16 ёшгача бўлган шахслар (таътил даврида ишлаётган 14 дан 16 ёшгача бўлган ўқувчилар) учун эса ҳафтасига 24 соатдан ошмайдиган қилиб белгиланади».

Ўқишдан бўш вақтларида ишлаётган ўқувчиларнинг ўқув йили давомидаги иш вақти муддати ушбу модданинг 1-қисмида тегишли ёшдаги шахслар учун назарда тутилган иш вақти энг кўп муддатининг ярмидан ортиб кетиши мумкин эмас.

* * *

Маҳалла қўмиталари томонидан кимларга моддий ёрдам берилади? Унинг тартиби билан таништирсангиз.

Р.ЖАЛИЛОВА,
Қашқадарё вилояти.

«Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги Фармонга биноан кам даромадли оилаларга ҳар ойда бериладиган моддий ёрдам жорий қилинган.

Ушбу Фармонга асосан, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам қўрғон, қишлоқ, овул, шаҳарларда маҳаллалар фуқаролар йиғини қарорига мувофиқ тайинланади. Моддий ёрдам пули ҳар ойда оиланинг моддий аҳволига қараб, амалдаги энг кам иш ҳақининг 1,5 баробаридан то 3 баробари миқдоригача 3 ой муддатга белгилаб тўланади.

* * *

Давлат томонидан янги қурилиш иморатлари тушиши муносабати билан бузилиши керак бўлган турар-жой уйлари эгаларига қандай ёрдам ва шароитлар яратиб берилади?

Б.ШАКАРОВ,
Тошкент шаҳри.

Давлат ёки жамоат эҳтиёжлари учун ер участкалари олиб қўйилиши муносабати билан фуқароларнинг шахсий мулкидаги уй-жойлар бузиладиган бўлса, мазкур фуқароларга, уларнинг оила аъзоларига, шунингдек ана шу уйларда доимий истиқомат қилувчи бошқа шахсларга давлат ёки жамоат уй-жой фонди уйларидан белгиланган нормаларда квартира берилади. Бундан ташқари уй-жой эгаларига, уларнинг хоҳишига қараб, бузилаётган уйнинг қиймати, иморатлари ва қурилмалари қиймати тўланади ёхуд уларнинг истаги билан мазкур уйлар, иморатлар ва қурилмалардан чиққан материаллардан фойдаланиш ҳуқуқи берилади. Фуқароларнинг хоҳишига қараб халқ депутатлари маҳаллий кенгашларининг ижроия қўмиталари уларга квартира бериш ўрнига уй-жой қуриши кооперативлари аъзолигига навбатсиз кириш кооперативлардан квартира олиш имкониятини яратиб берадилар. Уй-жой тўғрисидаги қонун асосларига мувофиқ квартира бериш тартиби, бузиладиган уй, иморат ва қурилмалар қийматининг миқдори ва уни тўлаш тартиби комиссия актига асосан тўланади. Фуқароларнинг хоҳишига қараб, уларнинг бузилиши лозим бўлган уй-жойлари ва иморатларини янги жойга кўчириб ўтказилиши ва қайта тиклаб бериши мумкин. (Уй-жой кодекси. 152-моддаси).

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

«Маяк» радиостанциясининг хабар беришича, Россия Бош вазири В.Черномирдиннинг шу йилнинг 23-24 декабрида Туркманистонга қиладиган расмий визити келгуси йилнинг январь ойига қолдирилди. Бу хабар Туркманистон Президенти С.Ниёзовнинг В.Черномирдин билан телефон орқали сўзлашганидан кейин маълум бўлган. Ташрифнинг кечиктирилишига иккала давлат ўртасида имзоланиши лозим бўлган ҳужжатларнинг ҳаммаси тайёр эмаслиги сабаб қилиб кўрсатилган.

***

Қирғизистон ҳукумати мамлакатда сигарета ва алкоголь ичимликларни реклама қилишга қарши қарор қабул қилди. Кейинги пайтда нохуш ҳодисаларнинг кўпайиб бораётганлиги Ҳукуматни бундай чора кўришга мажбур қилган. «Қўлбола» спиртли ичимликларни ичиш оқибатида шу йилнинг ўзида 9 киши ҳалок бўлган, юзга яқин киши касалхонага ётқизилган.

***

Бирлашган Араб амирликларининг Шаржа шаҳрида Тожикистон ҳаво йўлларига қарашли ТУ-154 самолётининг ҳалокати натижасида ҳалок бўлганларнинг жасади Тожикистонга олиб келиниб дафн қилинган. Ҳозирги хабарларга қараганда самолётта ортиқча юк ортилганлиги ҳалокатга сабаб бўлган деб гумон қилинмоқда. Қора сандиқ очилгач, фалокатнинг тафсилоти ойдинлашади.

***

Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қарашли тиббий комиссия ходимлари кўмагида Тожикистонда шол касаллигига қарши ўтказилган эмлаш ўзининг ижобий самарасини берган. 1991 йили шу касалга 115 нафар бола дучор бўлган бўлса, бу йил фақат бир болада бу касаллик қайд қилинган. Комиссия вакили Георгий Овлатенконинг сўзларига қараганда эндиги вазифа Афғонистондан келган қочқинлар ўртасида бу тадбирни амалга ошириш лозим.

***

Қозоғистонда ўтказилаётган хусусийлаштириш жараёнида аҳолининг барча қатламлари ҳам хурсанд эмас. Айниқса, йирик корхоналарнинг чет эллик инвесторларга бериб юборилишидан оддий халқ норози бўлмоқда.

ЎЗБЕК НОНИНИНГ ҚУЁШДЕК ТАФТИ БОР

Кишиликка табиат туҳфа этган энг улуғ неъмат - noннинг пайдо бўлиш тарихи жуда узоқ. Геродот, Суқрот, Арасту каби тарихчиларнинг ёзишича, нон жуда қадим-қадим замонларда, бундан бир неча минг йиллар илгари кашф этилган. Ушбу тарихчиларнинг асарларида нон ҳақида қизиқ маълумотлар бор. Масалан, милоддан олдинги 10-9 асрларда Ҳиндистонда антиқа жазо усули бўлган экан: жиноятчи ўз жиноятининг оғирлигига қараб, маълум муддатга нон истеъмол қилишдан маҳрум этилар экан.

Ўзбек халқ оғзаки ижодиётида эса мана бундай эртак мавжуд: ҳинд ўлкасининг подшоҳи хасталаниб, тансиқроқ нарса егиси келибди. Нимани тановвул қилмасин, ҳеч қайсиси оғзига ёқмабди. Шунда жаҳон бўйлаб саёҳат қилиб, энг мазали неъматни топишга қарор қилибди. Кўп юртларда бўлибди. Охири Самарқанд деган шаҳарга келганида бу ерда машҳур бир новвой борлиги, у ёпган нонлар ғоят мазали эканлиги ҳақида эшитиб қолибди. Подшоҳ новвой ёпган нонларни еб, оғзига маза кирибди, қанча еса ҳам тўймабди. Унинг буйруғи билан Самарқандлик новвой дарҳол қўлга олиниб, ҳинд ўлкасига, ҳукмдор саройига олиб кетилибди. Новвой подшоҳ буйруғи билан нон ёпибди. Аммо подшоҳга бу нонлар ёқмабди. Улар аввал еган нонларига сира ўхшамас, мазаси бошқача эмиш. У новвойдан бунинг сабабини сўрабди. Самарқандлик новвой айтибди: «Эй шоҳим, мен ахир нонларимни Самарқанд унидан, Самарқанд яқинидаги булоқ сувидан хамир қориб ёпаман. Бу ернинг уни ва суви бошқача-да» дебди. Подшоҳ дарҳол одам юбориб, Самарқанд уни ва булоқ сувидан келтирибди. Яна нон ёпилибди. Таажжубки, бу гал ҳам нон ўхшамабди. Новвой яна изоҳ берибди: «Ахир мен нонни Самарқанд ўрмонларидан терган ўтинларим оловида пишираман-ку». Яна Самарқандга чопар жўнатилиб, ўтин териб келинибди. Нон ёпилгач, подшоҳга яна ёқмабди. Новвой бу гал Самарқанд тандирсозлари қурган тандирни талаб қилибди. Бу талаби ҳам бажарилибди. Хуллас, Самарқанддан ҳамма нарса олиб келишибди. Бироқ, нон ҳамон ўхшамас эмиш. Шунда новвой маъноли кулиб, подшоҳга шундай дебди: «Эй шоҳим, наҳот ҳамон тушунмаган бўлсангиз? Менинг нонларим она-Ватанимда, гўзал Самарқанд қуёши остида ёпилади, уларга она шаҳрим ҳавоси йўғрилиб кетади. Ҳатто нон ҳам Ватандан айрилганини, ўзга диёрда ёпилаётганини сезади». Бу гапларни эшитган подшоҳ новвойни тутқунликка солгани учун уялиб кетибди ва уни она шаҳри Самаркрндга қайтарибди. Ўзи эса ҳар куни одам юбориб, Самаркрндлик новвой ёпган иссиқ оби нонларни Ҳиндистонга олдириб келадиган бўлибди.

Бу бир ривоят. Аммо Самарқанд нонларининг таъми оғизда қоладиган даражада ширинлиги рост. Умуман, ўзбек нонлари ғоят мазали. Эндигина тандирдан узилган, қизиқариб пишган бурсилдоқ оби нондан бир марта татиб кўрган кишининг кейин қайта-қайта егиси келаверади.

Ўзбек нонлари ҳақидаги маълумотлар ҳам милоддан аввалги асрларга бориб тақалади. Ўзбек нонлари асосан думалоқ, ўртаси текис, қирғоқлари бўртган бўлишини жуда яхши биласиз. Нонимизнинг бундай шаклга эга бўлишининг ҳам ўз сабаби бор экан. Гап шундаки, қадим замонларда таом, гўшт, мева-чева, қанд-қурсни солиб қўйиш учун нондан фойдаланган эканлар. Шунинг учун ҳам ўзбек патирлари лаганга, оби нонлари ликопчага ва кулчалари тақсимчага ўхшаб кетади. Аксар юртдошларимиз ҳанузгача тўйларда қудаларга бериладиган майиз, ҳолва ва пашмакларни оби нон юзига солиб дастурхонга тортадилар.

Халқимиз ноннинг юзлаб турини кашф этган. Ҳар бир шаҳар ва қишлоқнинг «ўз нони» бор. Уларнинг ҳар бири ўзига хос маза ва тароватга эга. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Жиззах, Шаҳрисабз, Урганчда қадимдан нон пишириш мактаблари, анъаналари мавжуд. Юртимизнинг турли минтақаларида ёпилган нонларнинг номи ҳам турлича. Бу ерларда қадимдан пўлодий нон, нони осиёий, нони яккафо, гаҳсаки, ҳиндуги, ширмоли, дужуфт, жиззаин, кулчаи равғанин, оби жимжима, турфон, нони ҳаман, нони саланг, чуреш, совғатин нақшин, паркуп-нон, лаваш каби нон турлари ёпилган. Афсуски, уларнинг баъзиларини ёпиш усуллари унутилиб кетиган.

Энди Ўзбекистоннинг муайян бир минтақасига хос бўлган нонлар, уларнинг ёпилиш усуллари ҳақида сўз юритсак. Масалан, Тошкент нонлари ҳақида. Ушбу қадимий шаҳар ва унинг атрофида ҳам қадимдан жуда ранг-баранг, ажойиб турдаги нонлар ёпилиб келинади. Тошкентдаги новвойхоналарда ўтган асрда оби нон, сутли патир, қатлама, лочира, гўштли нон, жиззали нон, пиёзли нон, тешик нон, «Ту-ту кулча» деб аталган нонлар ёпилган. Уларнинг кўплари бугунги кунда ҳам аксар хонадонларда ёпилади. Тошкент нонлари ўзларининг ниҳоятда юмшоқлиги, бўрсилдоқлиги, юзи қипқизил бўлиши ва узоқ вақтгача яхши сақланиши билан ажралиб туради. Тошкент нонлари орасида юртимизнинг бошқа ҳудудларида учрамайдиган шаклларга эга нонлар кўп. Масалан, «Ту-ту кулча» оби нон каби думалоқ эмас, балки ярим ой шаклида ясалади. Тешикли ноннинг ўртасида эса олмадек тешик қолдириб ясалади. Бундан ташқари, Тошкент ва унинг атрофидаги айрим қишлоқларда патирларнинг кунгирасига ҳар хил калитлар ботирилиб, турли нақшлар солинади. Бу ёпилган нонларга алоҳида гўзаллик бағишлайди. Тошкент нонлари ҳуснда ўхшашш йўқлиги билан бирга, таъмининг ҳам бетакрорлиги кишини ҳайратга солади.

Нон қандай шакл, кўриниш, мазага эга бўлишидан қатъий назар, муқаддас неъматдир. Унда қуёш ҳароратининг тафти бор. У тириклик рамзидир. Шунинг учун ота-боболаримиз «Нон бўлса бас, ўзгаси ҳавас» деб бежиз айтмаганлар. Нон туфайли эл-юртда тўкчилик, халқ фаровон, оилалар обод. Шунинг учун Ўзбекистонда нон энг тансиқ ва қадрли неъмат саналади. Бизда нонни худди муқаддас Қуръон китоби каби, кўзларга суртиш, нон турган жойга оёқ узатмаслик одатлари бор. Қарияларимиз «Нонни эъзозлаганни эл эъзозлайди», дейдилар. Бу сўзларнинг айни ҳақиқат эканлиги халқимиздаги қут-барака, тинчлик-тотувлик, ўзаро тушуниш ва ишончда ҳам кўринади.

Хайрулло НУРИДДИНОВ.

УСТОЗ САБОҒИ

Шу ҳафта бошида Тошкент Давлат университетининг мўъжазгина мажлислар залида таниқли олим, ўзбек журналистларининг деярли кўпчилигига устозлик қилган профессор Тўғон Эрназаровнинг 75 йиллигига бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Ўтказилиши ҳам, номланиши ҳам жизми расмийроқ бўлишига қарамай, айтиш жоизки мазкур издиҳомдан кўзда тутилган мақсадга тўла эришилди. Домлани билган, ёнма-ён ишлаган, меҳр-мурувватидан баҳраманд бўлган сафдошлари, дўст - қадрдонлари, шогирдлари йиғилиб ўз хотиралари билан ўртоқлашишди. Бунақа дийдорлашувнинг ҳам ўзига яраша гашти борда.

Кўпчилик минбарга чиқиб, Тўғон аканинг илмий фаолияти, раҳбарлик салоҳияти, жанг-жадаллардан омон қайтгани, фронт окопларида битган ўтли сатрлари, миллий матбуотимиз тараққиётига қўшган ҳиссаси тўғрисида самимият билан гапирдилар. Тадқиқотчилар устоз қаламига мансуб ижод намуналарини ҳамон топишаётган экан, уларни зўр қизиқиш билан эшитдик. Домламизнинг руҳларига Қуръон тиловат қилинганида, қўлларимизни очиб ҳаммамиз Аллоҳдан у кишига раҳматлар сўрадик.

Кўплар қатори мен ҳам шу дорилфунуннинг журналистика факультетини битирганман. Тўғон ака у пайтлари деканлик лавозимида эдилар. Пахта мавсумлари айни авжига чиққан, пахтага бориш - Ватанга садоқат билан тенглаштирилган йиллар эди. Ҳозир катта олим бўлиб кетган курсдошим Сувон Мелиевнинг ўша пайтлардаги фақат бир ўзига тегишли ибораси билан айтганда, мен группамизнинг оқсоқоли эдим. Шу боис, домлани турли ҳолатларда яқиндан кузатганман. 1969 йили талабалар пахтадан қаҳратон қишнинг деярли ўртасида - 22 декабр куни, Бойбўта Дўстқораев билан иккимиз эса ҳисоб-китоб ишларини битириб 27 куни қайтганмиз. Биз яшаган «барак»нинг чор-атрофи аллақачон ҳайдаб, шудгор қилинган, эртадан то кечга қадар пайкал оралаганингизда ҳам боғланган этагингиз ёш боланинг дўпписичалик бўлмас эди. Лекин, шунга қарамай, пахта фронти давом этарди.

Тўғон ака фронт шеърларидан бирида «жаҳаннамдан омон қайтганман» деганлар. Шу боисми, пахта терими билан боғлиқ энг мураккаб вазиятларда ҳам ўзини босиқ тутар, бошқалар портлаб кетишга келганда ҳам овозини баландлатмас, бировнинг дилини - у хоҳ талаба бўлсин, хоҳ раҳбар бўлсин - беҳуда оғритмас эди. Ҳаётнинг кўплаб бурилишларига дуч келганиданми, ишда, ҳаётда ортиқча дабдабага берилмас, эҳтиёткорлик ҳам қилар, маърузалари равон ва бежирим эди.

Хаёлимда яна бир фазилатлари қолган - домла серзавқ, паришта чеҳра одам эдилар. Ҳаётбахш, умидбахш кулги у кишининг доимий ҳамроҳи эди. Олдиларига нима иш билан кирманг, ёрдам беролсалару беромасалар, кўнглингиз чўкмай чиқар эдингиз.

Шундай одамни олтмиш ёшларида бериб қўйдик. Худонинг ҳукмига шак йўқ. Аммо Сарвари оламнинг «Сендан ҳаракат, мендан баракат» деган ваъдалари бор. Бу тўғрида жуда кўп ўйлаганман. Домла етмиш, саксонларга борсалар бўларди-ку, жангтоҳлардан омон қайтиб келган одам, шунча шогирду шунча олимларнинг бошларини силаган устоз мундай бир парёстиққа ёнбошлаб ҳузур-ҳаловат кўрсалар бўларди-ку, дея бошимни кўп қотирганман. Ва, топган жавобим шу бўлганки, ўшанда, саксонинчи йилларнинг бошларида бизга, домланинг атрофидагиларга, озроқ меҳрибонлик, озроқ самимият, озроқ жумардлик ва яна озроқ бағрикенглик етишмаган экан. Садоқат ва оддий бир инсоний мурувват жизми камлик қилган экан. Бу мулоҳазалардан яна савол келиб чиқади - нега энди шундай бўлган экан-а? Бунинг жавоби осон: ўшанда жамиятнинг ўзи самимиятга, ҳақростликка, инсоний меҳр-оқибатга жуда-жуда муҳтож эди. Жамиятнинг ўзи турфа хил иллатларга ботган, бировнинг қибласи у ёқда, бировнинг қибласи буёқда эди. Ва, табиийки, домланинг атрофи ҳам бу каби «фазилатлардан» холи эмасди. Энди, домла ҳақида нечоғли жўш уриб гапирмайлик, фавқулодда садоқатимизни намойиш этмайлик, Тўғон Эрназарович, Саъди Ҳасанович каби собиқ империянинг сўнгги қурбонлари қайта дунёга келишмайди.

Менинг ўзим учун устоз тақдиридан чиқарган хулосам шу — буёғига эҳтиёт бўлайлик, қолган устозларни асраб-авайлайлик, кейин беҳуда от сурмайлик...

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ.

Спорт

Дзюдо

Намангандаги болалар ва ўсмир олимпия ўринбосарлари спорт мактабида дзюдо бўйича «Ўзбекистон кубоги» мусобақалари бўлиб бўтди. Унда республикамизнинг кўплаб вилоятларидан маҳоратли курашчилар иштирок этишди. 3 та спорт саройида ўтказилган беллашувлар мухлислар ва мутахассисларда катта таассурот қолдирди. Наманган вилояти дзюдочилари ҳам ушбу мусобақада тўлиқ таркибда беллшидилар. Жамоа аъзоси Аюп Камолов (60 кг) ўз вазнида барча рақибларини тўлиқ устунликда енгиб, мусобақа шоҳсупасининг юқори поғонасини банд этди.

Қолган вазнларда урганчлик Шамсиддин Худойберганов (65 кг), Тошкент вилояти вакили Воҳид Жўраев (71), Чирчиқдаги РОУБЮТ толиби Лазиз Йўлдошев (78), тошкентлик Акобир Қурбонов (86), бухоролик Шуҳрат Хўжаев (95), термизлик Ботир Ҳасанов (95) лар бош соврин эгалари бўлишди.

Энг оғир вазн тоифасида Тошкентдаги «Динамо» клубининг икки полвони беллашди. Асли бухоролик, лекин кўпдан бери пойтахтдаги «Динамо» клубида шуғулланаётгани боис Тошкент шаҳри жамоаси шарафини ҳимоя қилаётган Акобир Қурбонов ҳал қилувчи баҳсларда ўз клубдоши тошкентлик Шавкат Аҳматқуловни ҳам мағлубиятга учратиб, мусобақанинг мутлоқ ғолиби деб топилди.

Чим устида хоккей

Чим устида хоккей бўйича мамлакатимиз эркаклар миллий терма жамоаси Хитойнинг Гонг-Конг шаҳридан қайтиб келди. Бу ерда келгуси йили ўтказиладиган 13-Осиё ўйинларига саралаш вазифасини ўтовчи Осиё Федерацияси кубоги баҳслари бўлиб ўтди. Унда Осиёнинг Тай-Пей, Макау, Сингапур, Гонг-Конг, Шри Ланка, Оман каби кучли етти жамоаси иштирок этди. Вакилларимизнинг рақиблари билан бўлган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди:

Ўзбекистон	- Тай Пей	3:0
	- Макау	0:0
	- Сингапур	4:3
	- Гонг-Конг	1:6
	- Шри Ланка	2:2
	- Оман	1:3

Осиё федерацияси кубоги баҳсларида муваффақиятли иштирок этган бешта жамоа келаси йили Таиландда бўлажак 13-Осиё ўйинларига йўлланмани қўлга киритди. Улар Гонг-Конг, Оман, Шри Ланка, Сингапур ва Ўзбекистон терма жамоаларидир. Хитойда бўлиб ўтган ушбу нуфузли мусобақада миллий терма жамоамиз сардори Артур Маджарян мусобақанинг энг яхши ўйинчиси деб топилди ва Осиё федерациясининг махсус кубоги билан тақдирланди. Шуниси қувонарлики, жамоанинг энг яхши ўйинчиларидан яна бири Иззат Аширов ва Артур Маджарян келгуси йил сантябрь ва октябрь ойларида Малайзия ва Сингапурда ўтказиладиган халқаро турнирда иштирок этувчи Осиё терма жамоаси таркибига таклиф этилдилар. Бундай нуфузли мусобақаларда биринчи бор қатнашишига қарамай, Ўзбекистон миллий терма жамоаси ўзининг чиройли ўйинлари учун Осиё чим устида хоккей федерациясининг махсус кубоги билан тақдирланди.

Аёллар футболи

Уч кун давомида Тошкентдаги «Чилонзор» стадионида футбол бўйича аёллар ўртасида «Ўзбекистон кубоги» мусобақалари бўлиб ўтди. Унда Андижоннинг «Андижанка», Қорақалпоғистон Республикасининг «Қирққиз» ва пойтахтимиздаги Тошкент Олий умумқўмондонлик билим юрти футбол жамоалари иштирок этдилар. Қизиқарли ўтган учрашувларда тошкентлик футболчи қизлар рақиблари устидан ғалаба қозониб, мамлакат биллур соврини эгаси бўлишди. «Андижанка» қизлари иккинчи ва «Қирққиз» жамоаси учинчи ўринларни қўлга киритдилар.

Шахмат

Айни кунларда Францияда 10,12,14 ёшгача бўлган шахматчилар ўртасида жаҳон чемпионати баҳслари давом этмоқда. Энг қувонарлиси, бунда мамлакатимизнинг умидли шахматчиларидан илк бора 6 нафари иштирок этмоқда. Дастлабки 9 тур натижасига кўра, энг кичик ёшдаги шахматчилар баҳсида чироқчилик Сарвиноз Эргашева - 5, самарқандлик Жўрабек Ҳамроқулов - 4 очко, токентлик 12 ёшли Катя Корбут- 6, Антон Филлипов- 5,5 ҳамда 14 ёшдаги шахматчилар беллашувида Елена Лёгушкина 3,5, қорақалпоғистон вакили Азамат Даурембетовлар 5,5 очко жамғариб, учрашувларни давом эттирмоқдалар. Яна икки турдан сўнг чемпионат баҳслари ниҳоясига етади. Биз ёш шахматчиларимизга қолган икки турда ҳам омад ёр бўлишини тилаб қоламиз.

Дониёр ЮСУПОВ.

ЮРТ ШАМОЛИ

(воқеий ҳикоя)

Абдулла аканинг чоғроқ меҳмонхонасида беш-олти киши тўпланиб улгуришган экан. Менга одмигина костюмшим кийган, дўпписи худди бировникидек бошига омонатгина қўндирилган, суҳбатга аралашмасдан жимгина ўтирган нотаниш меҳмон ёнидан жой кўрсатишди.

Абдулла ака ўша нотаниш меҳмон билан мени таништирган бўлди.

— Меҳмонимиз океан ортидан ташриф буюрганлар. Исмлари Аҳмадбек. Нью-Йорк, Техас штатларидаги йигирма-ўттиз дўкон эгаси.

Хориждаги ҳамюртларимиз билан илгари ҳам ҳамсуҳбат бўлганман, лекин Америка ўзбеклари вакили билан илк бор учрашувим эди. Қизиғи шундаки, чет эллик меҳмон биз хаёлимизда яратиб юрган қорни гуммаз, димоғи осмонга чиққан, устидаги кийимлари қимматбаҳо кишиларга ҳеч ўхшамасди.

— Сизларда ҳаёт бутунлай бошқача, яъни мамлакатингиз жуда бой, балки дастурхонларингиз ҳам ғоят тўкисдир, — кимдир сўраб қолди.

Аҳмадбек ака негадир аянчли жилмайди:

— Аксинча. Бу хил тўкинчиликни шу ердагина учратиб турибмиз. Кексаларимиздан ўзбек халқининг қўли очиқлигини, ўта меҳмондўстлигини, Ўзбекистоннинг жаннатмакон жойлигини эшитиб юрардик. Мана, энди ўша гапларнинг тўғрилигининг гувоҳи бўляпман.

— Меҳмонни сизларда қай тарзда кутадилар? — яна кимдир қизиқиб сўради.

— Хориждан, бошқа шаҳарлардан келган шериклар билан ҳар хил битимлар тузамиз. Меҳмон билан кўпинча емакхоналарда, оёқ устида тушлик қиламиз. Бизда бунақа расмлар йўқ.

Даврадагилар жавобнинг ростлигига ишонишларини ҳам, ишонмасликларини ҳам билмасдан ҳайратланамиз. Қизиқ-да, шунча бойлик, мол-давлат бўлса-ю оёқ устида меҳмонни кузатишса!

Аҳмадбек ака давом этади:

— Бир ҳафтадирки, ота юртидаман. Бу ердагиларнинг камтарона турмушини, лекин қўллари очиқлигини, дастурхонларининг тўкислигини кўриб бошим қотади. Балки Шерматбеклар, Халилбек тоғам, Исломбек бобом шунинг учун сўнгги нафасларигача шундай эл шамолига, юрт тупроғига зор бўлиб ўтишган эканлар-да.

Кейин меҳмон отасидан эшитган воқеани айтиб берди:

— «Шерматбек қўлида қизилларга қарши кураш дамларида бирга хизмат қилган қўрбошилар ва большевиклар зулмидан қочиб у билан Афғонистонга бориб қолган ўзбек йигитлари ҳар баҳорда Амударё соҳилига капа тикиб, ўн-ўн беш кунлаб қолиб кетишар, қўшни соҳилдан эсаётган насимга кўкракларини тутишар ва шу билан юрт соғинчларини сал бўлсалар-да, қондиришаркан»

Шерматбек ва унинг тенгдошлари алла қачон оламдан ўтиб кетишган. Ўша йигитларнинг зурриётлари бугунги кунда дунёнинг турли бурчакларида яшашмоқда. Аҳмадбеклар оиласи эса Америкадан узил-кесил кўним топишган.

— Ватан истиқлолидан бошимиз кўкка етди, — деди гапини тугатаркан Аҳмадбек ака ғурур билан. — Мана, бизнинг кўкракларга ҳам шамол тегиб, қариндош-уруғларни қидириб топяпмиз, қуда-анда бўляпмиз, оталаримиз, боболаримиз васиятларини амалга ошраяпмиз, улар етолмаган орзуларга биз етяпмиз. Шу бугунги кунда она юрт — Ўзбекистон Оллоҳнинг Ер юзидаги жаннати, деганлари ҳақлигига гувоҳ бўлиб турибмиз...

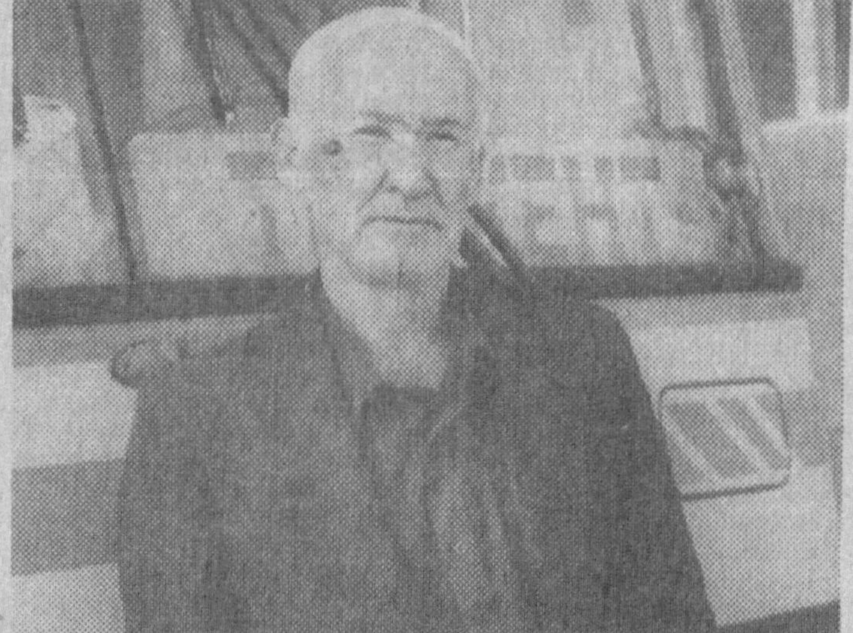

Расим Фисахов 38 йилдирки «Занги-ота» автобус-таксомотор ҳиссадорлик жамиятида ҳайдовчи бўлиб ишлайди. «Тошкент-Бекобод» йўналишида қатнайдиган йўловчиларни манзилларига бехатар етказиб қўйишда «Икарус» ва ҳозир эса «ДЭУ» русумли автобусларни бошқараётган Р.Фисаховнинг ҳам хизмати катта.

Т.Ҳайдаров олган сурат.

ТАШКИЛОТЛАР, ФИРМАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ХУСУСИЙ ШАХСЛАР

ДИҚҚАТИГА!

"Исттаьмир" \Ремтеплосеть\ давлат корхонаси Тошкент шаҳри ва Тошкент шаҳрига яқин жойлашган, Тошкент вилояти туманлари ҳудудида барча диаметрдаги эски иссиқлик тармоқларини янгилайди, янги шахобчаларни қуради. Шунингдек, қозо-нхоналарни монтаж қилади ва таьмирлайди. Барча зарур материаллар корхонада бор. Буюртмачиларнинг материаллари асосида ҳам иш олиб борилади.

Манзилимиз: Тошкент-100, Бобур кўчаси,53. /собиқ Фрунзе савдо маркази ёнида/ Телефонлар: 55-44-58, 55-42-38.

'ПГС' ФИРМАСИ ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТАДИ:

Ресторанлар, кафе ва ошхоналарни, ишлаб чиқариш ва маиший биноларни шовқинсиз юқори самарали иситиш учун ҳар хил қувватдаги иситгичлар калориферлар.

Нархи 45000 сўмдан 50000 сўмгача.

Ташкилот ва корхоналардаги, шифохона ва санаторийлардаги ҳаммомларнинг САУНАлари учун махсус даволаш электр ускуналари.

Кичик нонвойхоналар \4 хилдаги: 160,80,32 ва 8 буханка нон пишириш қувватига эга\

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, С.Раҳимов метро бекати. Тел: /3712/ 79-14-29 , 79-38-54.

Бош муҳаррир: Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нарҳда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2, ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй.

Буюртма Г— 0832. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.30. Масъул навбатчи : Фатима ЖУРАЕВА

1 2 3 4 5 6